

slovenski čebelar

1 9 6 5

LETO LXVII

ŠT. 2

VSEBINA

Naš praznik	35
Edi Senegačnik: Čistilni izlet	37
Virmašan: O paši, ki je bila, in o ljudeh, ki jih ni več	38
Martin Burjan: Kako smo začeli čebelariti trije mladi začetniki	45
Dr. A. Eytan: Čebelarstvo v Izraelu	44
Ivan Narobe: Kramljanje o čebelarjenju	46
Franc Kastelic: Vpliv hladu in toplote na čebeljo zalego	49
Lojze Lešnik: Doživljaj pri točenju	51
Blaž Kantušer: Čebelarsko razmotrivanje	52

NOVICE IZ ČEBELARSKEGA SVETA

Preprosta sredstva proti čebeljim pikom. Pri-delek melon v Kaliforniji. Na razstavi hrane v Hamburgu. Zanimiva ugotovitev. Nesimetrični plodovi zaradi nezadostne oprasitve. »Vzorno« zložene skladanice slovenskih panjev. Sladkorna raztopina s fumidilom v kantah in cisternah. Dobri gospodarji. Hibridne matice 54

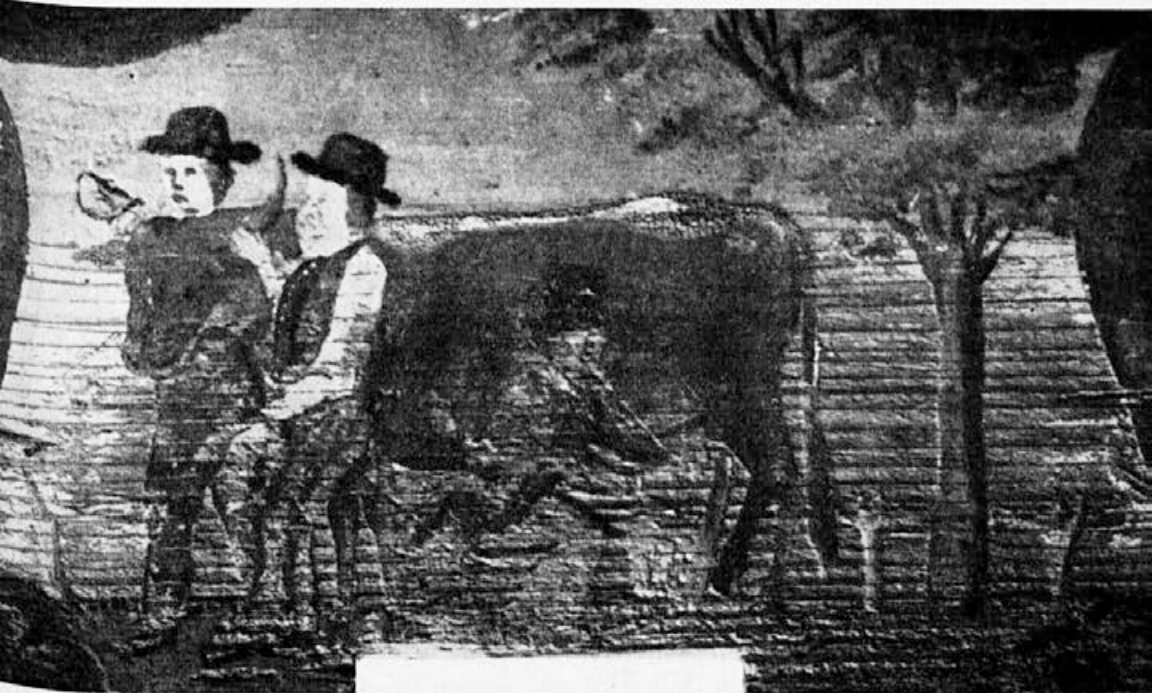
NASA ORGANIZACIJA

Obračun za Slovenskega čebelarja v letu 1965. Seja izvršnega odbora ŽCDS 22. decembra 1964. Občni zbor ČD Maribor-Tabor. Nekaj o delu čebelarske družine v Ljubnem ob Savinji. Pomenajmo zaslužne čebelarje! Nekaj o najstarejšem čebelarju na Gornjem Krasu 56

OSMRTNICE

Vladimir Mrevlje, Franc Robič, Anton Pajnič, Viktor Vodopivec, Ivan Dovjak 63, 64

List izhaja vsakega 1. v mesecu. Člani, ki plačajo letno članarino 1000 din, ga prejemajo zastonj. Izdaja ga Zveza čebelarskih društev za Slovenijo v Ljubljani, Miklošičeva cesta 30, tiska CP Delo — obrat Triglavska tiskarna v Ljubljani, ureja uredniški odbor: Valentin Benedičič, Ivan Majcen, Slavko Raič, Jože Rihar, Edi Senegačnik in Jožko Slander. Odgovorni urednik: Edi Senegačnik. Letna naročnina za nečlane 1200 din, za inozemstvo 1500 din. Posamezna številka na 32 straneh stane 140 din, na 16 straneh 70 din. Odpovedi med letom ne upoštevamo. Kdor plačuje članarino v obrokih, se s prvim obrokom zaveže, da jo bo do konca leta v celoti poravnal. Isto velja za naročnino. Številka žiro-računa pri Narodni banki v Ljubljani, Miklošičeva cesta, 600-14/605-116

NAŠ PRAZNIK

Mednarodni teden čebelarjev smo praznovali lani v soboto, 12. decembra. Posebno stransko dvorano hotela Union so do kraja napolnili ljubljanski čebelarji s svojimi družinskimi člani in prijatelji. Na slovesnost so prišli tudi čebelarji okoliških čebelarskih društev in družin. Že pred začetkom proslave je bilo med navzočimi prijetno razpoloženje, ki ga je še stopnjevalo ubrano petje pevskega zbora ljubljanskih grafikov, ki je pel narodne in umetne pesmi. Predsednik ljubljanske družine tov. Dominik Bric je pozdravil vse navzoče čebelarje, njihove družinske člane in prijatelje. Zvezo so zastopali predsednik tov. Valentin Benedičič, podpredsednik Ivo Majcen, odborniki prof. Raič, Anton Verbič, Vlado Martelanc, Jože Mažgon, Lojze Babnik in drugi. Med ostalimi gosti je pozdravil tudi dva novinarja Dela, in sicer tov. Ceneta Kranjca ter Evgena Juriča. Slavnostni govor je imel urednik tov. Edi Senegačnik, ki je dejal:

»Slovenski čebelarji nocoj praznujemo. S svojim praznovanjem se pridružujemo veliki svetovni čebelarski bratovščini, ki je v okviru mednarodne čebelarske organizacije Apimondije našla svojo pravo pot in sprejela njeno geslo: Tudi čebele naj zbližujejo in združujejo narode na njihovi poti k miru in mednarodnemu sožitju. Ne samo slovenski, ampak tudi ostali jugoslovanski čebelarji so člani Apimondije. Prav vsi se zavedajo, da je njihova moč le v

organiziranjem delu, ki ga tako lepo vsklajuje Apimondija na svojih mednarodnih čebelarških kongresih.

Slovenskega čebelarja so že od nekdaj spremljale čebele na njegovi življenjski poti. Že rimski zgodovinarji poročajo, kako so čebelarili stari Slovani v svoji domovini. Zgodovinar Valvazor pa v svojih spisih večkrat omenja našega kmeta tlačana in njegove dajatve svetni in cerkveni gospodi v medu in vosku. Vse kaže, da se je naš človek že takrat navezal na te čudovite živalice — in da jih ni imel samo zaradi koristi. Čebele so mu nudile več: v težkih tlačanskih dneh so mu bile v tolažbo in razvedrilo, prav tako kot so še danes našemu delovnemu človeku. Ko pride truden domov z dela, je njegova prva pot k čebelam. Pri njih preživlja svoj prosti čas, tu se sprosti, tu si nabira novih moči za svoje nadaljnje delo. Ko bi naš človek v preteklosti ne ljubil čebel, bi prav gotovo ne bil tako zelo skrbel za njihov dom. S kakšno vnemo in prizadevnostjo so slikali naši čebelarški očanci končnice svojih panjev in gradili ljubke čebelnjake! Panjske končnice so postale prava umetnina, ki je zaslovela po celem svetu. Nikjer drugje čebelarji tega niso delali. Samo iz takega čebelarskega naroda je lahko izšel veliki mož Anton Janša, prvi čebelarški učitelj na Dunaju. Preprosti, toda talentirani gorenjski kmečki sin je bil slikar in čebelar. Toda o čebelah je takrat že vedel več kot vsi tedanji naravoslovci in čebelarji. Današnji biologi in čebelarški znanstveniki občudujejo njegove spise. Ni pomembnejšega znanstvenega dela, kjer ne bi omenjali našega slavnega rojaka in njegovih dognanj. Naši čebelarški predniki so morali v resnici dobro poznati življenje čebel, sicer bi ne bilo Janše. In kdo bi mogel trditi, da takih ljudi med slovenskimi čebelarji v preteklosti ni bilo še več! Da bi vse to potrdili, omenimo samo znanega čebelarja Lojzeta Bukovška z Golega brda pri Medvodah. Lani ga je obiskal znani izraelski čebelarški strokovnjak dr. Eytan in se z njim dalj časa pogovarjal. Čebelar Bukovšek mu je razkazal svoje čebelarstvo, plemenilno postajo in govoril o svojih izkušnjah. Ko smo ob slovesu vprašali dr. Eytana za mnenje o našem čebelarstvu, nam je dejal: »Prav nič se ne čudim, da je izšel iz vašega naroda Janša. Tudi tale vaš preprosti čebelar me spominja nanj — in še marsikdo, ki sem ga srečal med vašimi ljudmi. Čestitam vam, slovenskim čebelarjem, za take ljudi.«

Le v tako lepi deželi kot je Slovenija se je lahko ohranila naša kranjska čebela sivka, ki je po vsem svetu zaslovela kot najbolj pridna in krotka. Vse njene odlične lastnosti so ugotovili tuji čebelarški strokovnjaki in ne mi. Nič ni čudnega, da jih je zamikala domovina te naše čebele. In ko so prišli, so samo strmeli in občudovali njeno lepoto in gostoljubnost ljudi, potem pa zapisali: »Ta dežela je kot nalašč ustvarjena za čebele. Njena polja in gore ter gozdovi so pravi raj za razvoj čebel. Bistre reke in potočki pa napravljajo vso to lepoto še bolj pestro.« Naš dobri znanec in prijatelj Adam Kehrl, eden današnjih največjih čebelarških strokovnjakov na prodročju čebelarške genetike in vzreje matic, se mi je predlanskim po svojem obisku pri nas v pismu takole zahvalil: »Hvala za vašo gostoljubnost, kakršne še nisem užival nikjer na svetu. Zdaj počivam tu v Bohinju, v tem najlepšem kotičku na zemlji. Narava je ustvarila čudovito lepoto in jo podarila takim ljudem, kot ste vi Slovenci.« Zdi se mi prav, da se nocoj ob našem prazniku vsega tega spominjamo.

V preteklih 70 letih so nam naši čebelarški predniki, zavedajoč se vseh pomembnosti strokovne organizacije, ustanovili močno čebelarско društvo, ki je povezovalo več tisoč slovenskih čebelarjev. Ta organizacija živi in dela še danes, ko je vključenih vanjo 5500 slovenskih čebelarjev. Že takrat so ustanovili svoje glasilo »Slovenski čebelar«, ki izhaja že 66. leto. Noben slovenski strokovni list ni čakal tolikšne starosti. Takratni čebelarji so bili umni in skrbni gospodarji, ki so nam zapustili lepo premoženje. Ko smo ga podedovali, smo vedeli, da so to žulji naših delovnih ljudi: kmetov, delavcev, nameščencev, učiteljev in ne vem še koga. Prav zato smo skrbno pazili, da bi premoženje ne samo ohranili, ampak ga še povečali. Pri tem pa smo doživljali hude preizkušnje prav takrat, ko so nam odvzeli vso trgovsko dejavnost in ko smo ostali sami brez vsakih dohodkov.

Prišle pa so še hujše reči: tudi našo organizacijo so hoteli vključiti v različna na hitro ustanovljena čebelarška podjetja. Mi, dobri čebelarji in gospodarji, smo že takrat dvomili v uspeh takih nezanesljivih podjetij, ki jim ni bil pri srcu napredek slovenskega čebelarstva, ampak samo trgovina in denar. In imeli smo prav! Vsa ta podjetja so živela le kratek čas. Za seboj so vselej pustila milijonske primanjkljaje in razočaranje ter oškodovane ljudi. Ogromna škoda je šla na račun naše skupnosti. Kje so danes različni Čegoji, Jugoapis, Rog, Agromel in Zavod za čebelarstvo? In nismo še likvidirali teh zadnjih ponesrečenih podjetij, že mislijo nekateri, da bi spet ustanovili nova. Ne v interesu slovenskega čebelarstva, pač pa v svojem lastnem. Tudi naše izvozno podjetje »Medeks« se je moralo z nami vred boriti za svoj obstoj, saj so ga hoteli združiti z Agromelom. Danes bi Medeksa ne bilo več, podjetje bi prav tako prešlo v likvidacijo kot Agromel. Največjo škodo bi imeli spet slovenski čebelarji. Pri vsem tem si iz srca želimo, da bi nas nihče napačno ne razumel. Naša Zveza je hotela z Agromelom sodelovati, vselej smo imeli in kazali najboljšo voljo. Slovenskim čebelarjem smo svetovali, naj z njim sodelujejo, če smatrajo za koristno in pametno. Toda pri Agromelu so se kaj malo menili za našo dobro voljo. Imeli so jo za slabost: Zveza itak umira in še malo pa je ne bo več. Zgodilo pa se je drugače prav po izreku: »Kdor drugemu jamo koplje...!« Naša organizacija, prekaljena v hudih časih, je spet ostala. Ostala zato, ker imajo za seboj močno fronto 5500 slovenskih čebelarjev, ki vedo, kako je treba čebelariti in gospodariti. Naša Zveza se dobro zaveda, da opravičuje njen obstoj nenehna skrb za razvoj slovenskega čebelarstva in njeno vsestransko delo in sodelovanje s kmetijskimi forumi. Prav v tem pa je bistvo vse njene vrednosti in ugleda. Napravili smo svoj sedemletni načrt in se z njim vključili v kmetijski plan. Našo organizacijo in njeno neprestano skrb za razvoj in napredek slovenskega čebelarstva so zdaj priznali tudi odločilni kmetijski forumi. Uvideli so, da si sodobnega uspešnega kmetijstva, zlasti pa sadjarstva, brez čebel sploh ne moremo zamisliti. Pri opravevanju velikih sadnih plantaž bodo opravevale sadno drevje predvsem čebele individualnih čebelarjev ob pomoči tistih čebel, ki jih imajo družbena posestva. Doslej smo morali v vsakem govoru ob tem prazniku poudarjati naše nezadovoljstvo zaradi nerazumevanja oblastnih kmetijskih organov do naše organizacije in do čebelarstva sploh. Nocoj pa moram izraziti zadovoljstvo in veselje, ker so odločilni ljudje vendarle uvideli korist, ki jih ima od čebel vsa naša skupnost. Saj tu ne gre le za opravevanje sadnega drevja in drugih kulturnih

rastlin, gre tudi za pridelek medu, voska, tu gre za rekreacijo našega delovnega človeka, ki se pri čebelah sprosti in spočije. Ta zadnji moment prav gotovo ni med najmanj važnimi.

Pod skrbnim vodstvom našega predsednika tov. Valentina Benedičiča koraka naša Zveza boljšim časom naproti. Tega se zavedamo vsi slovenski čebelarji. V tej zavesti preživimo nocojšnji večer ob svojih čebelarskih prijateljih in tovariših. Pozabimo na vsakdanje skrbi in težave. Nocoj naj bodo naša srca spet vesela, tako kot znajo biti ob vseh čebelarskih praznikih. Prav gotovo imamo letos vzrok za to, da smo veseli.

Naj živi naše čebelarstvo v tesni povezavi s slovenskim kmetijstvom! Naj živi Zveza čebelarskih društev z vsemi svojimi člani! Naj medi!«

Po slavnostnem govoru je recitirala Marinka Senegačnik Gerbičeva pesem »Čebelice, zum zum!« Nato je predsednik Zveze tov. Valentin Benedičič podelil odlikovanja zaslužnim članom naše čebelarske organizacije. Z redom Antona Janše I. stopnje je odlikovala Zveza tovariša Iva Majena in Vlada Martelanca. Čebelarji in gostje so pozorno poslušali utemeljitev tov. Benedičiča in navdušeno ploskali, ko je pripenjal odlikovanja obema zaslužnima članoma. Tovariš Ivo Majcen je kljub svoji veliki zaposlitvi vselej našel čas za našo organizacijo. Vodil jo je v najbolj razburkanih časih in prav njemu gre zahvala za to, da je ostala Zveza tako močna, enotna in neokrnjena. Tov. Vladi Martelanc je znan čebelarski prosvetni delavec. Po vsej naši domovini ga poznajo čebelarji kot odličnega predavatelja, čebelarskega pisatelja in dobrega praktičnega čebelarja, ki je znal vselej združevati teorijo s prakso. Prav zato je imel že pred vojno nad sto panjev in je dosegel v svojem čebelarstvu zelo lepo uspehe. Tov. Benedičič je podelil odlikovanje — red Antona Janše II. stopnje — še tovarišu Dominiku Bricu, dolgoletnemu predsedniku ljubljanske čebelarske družine za njegovo vestno delo in prizadevanje v ljubljanski čebelarski družini. Drugi odlikovanec z redom Antona Janše II. stopnje je bil tov. Franc Nered, ki vodi že 20 let čebelarsko družino na Viču. Brez njegove moralne podpore in nešteti prizadevanj bi ta družina že zdavnaj prenehala obstajati. Pri njem se že od nekdaj zbirajo stari in mladi čebelarji. V svoji hiši je vedno rad sprejemal čebelarje, jim svetoval in pomagal, če je le mogel. S svojo vedro besedo je zlasti na sestankih, občnih zborih in predavanjih vselej ustvarjal veselo razpoloženje in vlival ljudem optimizem. Ta večer so se spomnili ljubljanski čebelarji tudi dveh svojih najstarejših članov, ki se proslave zaradi bolezni nista mogla udeležiti. Prvi je znani ljubljanski čebelar Jaka Babnik, ki je dobil lepo spominsko darilo. Tudi Ivana Medika so se spomnili z lepo knjigo, v katero so se vpisali vsi ljubljanski čebelarji. Tako se je ljubljanska družina zahvalila obema za njuno dolgoletno zvestobo čebelarski organizaciji.

Po uradnem delu se je pričela zabava, ki je trajala tja v pozno noč. Čebelarji so med seboj prijetno kramljali, obujali spomine in delali načrte za prihodnost. Pismonoša je imel mnogo dela, ko je raznašal šaljivo pošto. Marsikdo si je v njej privoščil svojega soseda in mu ponagajal. Nekaj pa smo ta večer vendarle pogrešali. Harmoniko. Med čebelarji je bilo mnogo mladine, ki bi bila rada plesala, in tudi marsikaterega starejšega čebelarja so ta večer po dolgem času spet zasrbele peté, pa se je zato raje sprostil ob steklenici dobrega vina in v živahnih pomenkih s svojimi sosedi.

ČISTILNI IZLET

EDI SENEGACNIK

Letošnjo zimo naše čebele dobro prezimujejo. Zadnje dni v novembru so se skoro po vseh naših krajih dobro spreletele in prinašale celo obnožino. V februarju pa pride vselej kak topel sončen dan, ko se spet sprelete. Čebelar nestrpno pričakuje ta dogodek in srce mu kar zaigra, ko vidi spet po dolgem času svoje ljubljenske v zraku. Za ta dan pa se mora že prej pripraviti. V bližini čebelnjaka ima v kakem zaboju pripravljeno suho žaganje, seneni drobir, pepel, listje, slamo ali kaj podobnega. Vse to potrese po snegu kakih 5 do 10 metrov pred čebelnjakom, da čebele ne padajo v sneg, iz katerega se marsikatera ne bi več dvignila. Seveda je moral čebelar okrog čebelnjaka odkidati sneg že takrat, ko je zapadel. Zato so zdaj tla pred panji že suha. Čeprav je zima, ima čebelar vsak dan pri čebelah kak opravke. Včasih zadržuje samo bežen pogled na panje in je že delo opravljeno. Zlasti skrbimo za ptice, da nam ne nadlegujejo čebel. Zato jih vsak dan krmimo, zlasti siničke.

Nekaj ur pred čistilnim izletom odstranimo zapahe, če smo imeli z njimi morda priprta žrela. Čebele morajo ob čistilnem izletu neovirano izletavati po vsej dolžini žrela. Ta dan naj obleče čebelar slabšo obleko, pokrije naj se s kakim starim klobukom, kajti čebele ga bodo močno popackale, če bo hodil okrog čebelnjaka. Ko se bodo naše ljubljenske usule iz panjev in zavrtele v zraku, bo začelo deževati. Marsikoga so že pošteno popackale in prav težko je potem odstranil madeže s svoje obleke. Če obeša v bližini čebelnjaka gospodinja ali pa soseda svoje perilo, jih prosimo, naj ga umaknejo za kako uro, da se ne bodo jezile na nas.

Ker so čebele žejne in iščejo vodo, položimo na brade kepice snega, ki se bodo kmalu raztopile. Ob njih se bodo zbrale ter hlasno srkale vodo. Kadar bi ne bilo snega, lahko narahlo polijemo brade z vodo, tako da ostanejo na njih večje kapljice. To lahko večkrat ponovimo, če je treba.

Čistilni izlet je silno važen dogodek v življenju čebelje družine in ena najvažnejših zdravstvenih mer, s katerimi je poskrbela narava za zdravje teh koristnih žuželk. Da je to res, se spomnimo samo na hudo zimo pred dvema letoma, ko je pomrlo pri nas in tudi drugod po svetu na tisoče čebeljih družin prav zaradi tega, ker se pozimi niso mogle spreleteti.

Zakaj je čistilni izlet tako važen? Čebele si sprostje polno črevesje, v katerem se je nabiralo blato vso zimo. V njem pa so pogosto tudi bolezenske klice, ki se začno pod ugodnimi pogoji razvijati. To se zgodi zlasti takrat, kadar je zima dolga in ni nobenega čistilnega izleta. S posebnimi termometri so opazovali dvig temperature v čebeljem gnezdu. Čim dlje se čebele niso otrebile, tem višja je bila temperatura v panju. Ko doseže 31° C, se začno razvijati trosi noseme v čebeljem črevesju v tako imenovano vegetativno obliko zajedavca. Čebele nam zbole za nosemo. Takoj po čistilnem izletu pade temperatura v gnezdu in matica začne navadno šele sedaj zalegati.

Proti večeru, ko so se čebele že vrnile v panje, stopimo pred čebelnjak in narahlo prisluhnemo. Če bo kaka družina močno šumela, je prav gotovo brezmatična. Dodajmo ji ob prvi priložnosti rezervno družinico, ki jo imamo

pripravljeno za ta namen. Zima bo najbrž spet stisnila čebele v zimsko gnezdo, toda čebelarjevo srce se bo oddahnilo ob zavesti, da so njegove čebele rešene.

Zdaj, ko se pojavlja že zalega v panju, je treba najbolj skrbeti za toploto. Če nismo že jeseni panjev dobro zapažili, storimo to sedaj. Odprimo vrataca panjev in presušimo jih na soncu in vetru, če so vlažna. Prav tako storimo tudi s slamnicami in s papirjem. Vse vrnemo potem spet v panj, ga dobro zapremo in pustimo potem žival spet v miru do pomladnih dni.

Ako nismo še pripravili sladkornega testa, ga napravimo sedaj, da se bo do pomladnih dni uleglo. Čez dober mesec bodo resa, vrbe in prve pomladanske cvetlice že zvale naše čebele iz panjev in jim nudile prvo obnožino. Takrat jih bomo začeli tudi krmiti na zalego. Prav je, da je takrat sladkorno testo ali pa dober kostanjevec že nared.

O PAŠI, KI JE BILA, IN O LJUDEH, KI JIH NI VEČ

VIRMASAN

V lanski osmi številki Slovenskega čebelarja je objavil tovariš Bukovec izčrpno poročilo o ajdi. V njem je navedel vzroke, zakaj ta nekdanja tako medovita rastlina ne medi več in kaj naj bi storili, da bi bili z njo zopet zadovoljni čebelarji in kmetje.

V naslednjem bi rad opisal in prikazal medenje ajde na znanem Sorškem polju v njegovem zahodnem delu in o vzrokih upadanja te paše. Nazadnje bi se rad spomnil še nekaterih znanih članov čebelarjev, ki so nas zapustili v zadnjih tridesetih letih.

Opisal bom Sorško polje, ležeče ob železniški progi Škofja Loka—Kranj. Tu so vasi Virmaše ter Duh in Žabnica. Čebelarji teh vasi smo bili in smo še danes vezani v glavnem na pašo na tem polju. Tu je bila včasih dobra paša na travniških cvetlicah in glavna jesenska paša na ajdi. V to pašo so poleg domačih letele še pripeljane čebele. Te so vozili iz Selške in Poljanske doline ter z Gorenjskega. V ta namen je bilo postavljenih več velikih čebelnjakov. Danes sta od vseh ostala samo še dva: Miklavčev v Žabnici in Reutkov na Suhi, ki pa ne služita več svojemu namenu. Vse druge so podrli.

Ajdova paša je redkokdaj popolnoma odrekla. Skoro vsako leto so bili zadovoljni z njo čebelarji in kmetje. Sejali so je mnogo več kot danes, ker je bilo žito glavni pridelek in ne krompir, kot je danes. Umetnega gnojila niso rabili, zadostoval jim je hlevski gnoj. Tudi ajdo so zelo cenili. Njeno zrno jim je služilo za ljudsko hrano in za živino. Moko so rabili za kruh, kuhali ajdove žgance in ajdove štruklje. Vsako leto je bil na dan sv. Tomaža v Škofji Loki sejem, kjer so prodajali ajdov med in znani medeni kruhek. Tega so največ kupovali revni ljudje. Zdrobili so ga in z njim mazali potice. Ker ni bilo denarja, so si tako pomagali, da je potica vsaj dišala po ajdovem medu. Kje so že tisti slabi, a vendar tako dobri stari časi!

Ze po prvi svetovni vojni se je vse spremenilo. Kmetje, ki so kot vojaki obhodili veliko sveta, so videli, kako delajo ljudje drugod, da z manjšim trudom več pridelajo in bolje živijo. Začeli so upoštevati njihove izkušnje tudi sami. Uvideli so, da naša zemlja ni najboljša za žito, pač pa izvrstna za krompir. Tega so sadili zmeraj več in sejali manj žita. Ravno ta sprememba je vplivala tudi na setev ajde, ker jo sejejo le na žitna polja. S tem se je zmanjšala tudi paša na ajdi. Poraba umetnih gnojil se je večala, a ker so bila to le mešana, niso toliko vplivala na medenje kot danes, ko so v rabi le dušična. Tako je ajda še vsako leto dala vsaj zimsko zalogo. To je bilo do druge svetovne vonje in tudi med njo paša na njej ni odrekla.

Kakšni so bili donosi v zadnjih tridesetih letih, nam najbolje pokaže naslednja slika. Podatke sem vzel s svoje opazovalne postaje v Virmašah pri Škofji Loki. Kar hitro lahko vidimo, kako je bilo.

Po drugi svetovni vojni so se razmere naglo slabšale. Izrojenost ajde in vedno večja poraba umetnih gnojil, zlasti dušika, sta storila svoje. Sejejo jo vedno manj. Ljudje so se preobjedli in jim ajdova moka ni več dobra. Ustanovili so zadrúžna kmetijska posestva. Ta se leto za letom širijo in osvajajo vedno več kmečke zemlje. Vsa ta zemlja, ki pride v njihovo last, je za čebelarje brez pomena. Ajde sploh ne sejejo več, ker jo imajo le za plevel. Medeči plevel med žitom uničujejo s škropljenjem in tako nimajo čebele na takem polju nobene paše več.

Poglejmo še malo, kako je bilo in kako je danes s čebelarstvom v najbolj napredni vasi na Sorškem polju, v Žabnici. Da čebelarstvo ni donosna kmetijska panoga, se najbolj vidi tukaj, kjer v celi veliki vasi ni niti enega kmeta čebelarja. Po vojni je bilo še šest čebelarjev, od teh pa je bil le eden kmet. Ta in še trije so že umrli, tako da čebelarita danes le še dva železničarja-upokojenca. Naslednje vrstice naj bodo v spomin umrlim članom čebelarjem, ki so bili med nami, pa jih zdaj ni več.

Prvi nas je zapustil Matevž Vilfan, po domače Polencev oče. Rodil se je v sosednji vasi v Dorfarjih in se priženil v Žabnico. Njegov oče je imel večje čebelarstvo. Ko je po njegovi smrti prevzel posestvo mlajši sin, ki ni imel veselja do čebel, jih je prevzel Matevž in preselil v Žabnico, kjer je čebelaril do smrti. Kranjiče je predelal na premično satje. Večkrat mi je tožil, da bi rad postavil nov čebelnjak in začel z AŽ-panji, ko bi imel zet le malo veselja do čebel. Rad bi videl, da bi ostale čebele še po njegovi smrti pri hiši. Edini sin mu je umrl v rani mladosti. Bil je razumen čebelar, čebele so mu bile v veselje in za oddih po težkem kmečkem delu. Žal sta mu zadnja leta odpovedala vid in sluh. Težko je čebelaril, a opustil jih ni. Kmalu po njegovi smrti so odšle tudi čebele od hiše in s tem tudi zadnji kmet čebelar iz Žabnice.

Njemu je sledil šolski upravitelj v pokoju Anton Vidic. Čebelaril je še v službi in tudi kot upokojenec jih ni opustil. Čebele je imel na šolskem vrtu, a med otroki ni mogel zbuditi veselja do čebel. Danes mladine ne mika več čebelarstvo, pač pa motorizacija in kino. Njegove čebele je prevzel sin, ki čebelari z njimi še danes.

Nekaj let za njim smo se poslovili od tretjega čebelarja Antona Vilfana. Bil je znan daleč naokoli, saj je na invalidskem vozičku prevozil vso bližnjo in daljnjo okolico. Po nesreči je v mladosti ohromel, rabiti je mogel le desno roko. Sam se je izobrazil, bil je zastopnik DOZ-a in spreten risar stavbnih načrtov. Čebelariti je začel po prvi svetovni vojni, čebele mu je oskrbovala sestra Marjana, on je delo samo nadziral. Po težki operaciji je umrl v ljubljanski bolnišnici, a pokopan je bil na domačem pokopališču v Žabnici. Od čebel je obdržala sestra samo en panj kot spomin nanj, vse drugo je prodala.

Letošnje leto smo izgubili še enega člana, župnika Jožeta Verceta. Kot sin Dolenjske je prišel leta 1920 v Žabnico in tu ostal do smrti, torej celih 45 let. Kmalu je začel tudi čebelariti in ostal zvest čebelam do konca. Kot vsi duhovniki pri nas je moral tudi on med okupacijo zapustiti svojo faro. Vojno je preživel v svojem rojstnem kraju. Po vojni se je takoj zopet vrnil in pasel duše in čebele. Hudo bolan je šel iskat zdravja v novomeško bolnišnico, kjer ga je dohitela smrt. Prepeljali so ga v Žabnico in je pokopan na Sorškem polju, kjer je delal toliko let. Tudi čebelarji smo se poslovili od njega z lepim

vencem. Rajni ni čebelaril na veliko in ni iskal dobička pri čebelah, v njih je našel le sprostitev po delu in težavah. Bil je ves čas zvest član naše družine.

Tako sta ostala danes v celi Žabnici le še dva čebelarja upokojenca. Tema se imajo danes Žabničani zahvaliti, da lahko iz svojih vrtov uživajo sadje. Kaj bo pa potem, ko še ta dva odideta za drugimi? Nobenega mladega čebelarja ni za njima!

Naj mi tovariš urednik oprost, da sem zašel s strokovne na čisto osebne stvari. Človek se tako rad spomni starih znancev in veselih ur, ki jih je preživel z njimi.

Poglejmo še, kako je bilo z ajdovo pašo v letu 1965. Ta mi bo ostala v spominu do smrti.

Star kmečki pregovor pravi, da sej pšenico v blato, a ajdo v prah, ako hočeš, da ti povrneta v zlatu. Ajdo so tako sejali v prah. Bila je huda suša, da je le deloma vzknila, posebno tista, ki je bila pozneje sejana. Težko smo čakali dežja in upali, da nam bo dala zopet enkrat vsaj zimsko zalogo. Res smo dobili 20. avgusta potreben dež in z njim po gorah tudi sneg. Žalosten sem gledal bele gore, ker iz izkušenj vem, da če gora avgusta belo kapo dobi, tisto leto ajda ne med. In tudi je bilo tako. Dobili smo še nekajkrat dež, ajda je lepo rastla in cvetela, a medila ni. Vsako dopoldne so se čebele usule nanjo, pobrale roso z nje in bilo je konec. Enajsto uro je bilo že vse mirno pred panji, nobenega duha in nobenega ropanja. To je trajalo do srede septembra in ves ta čas so dobile reci in piši: *minus 2 kg*. In kar je tudi čudno: ajda je obrodila kot že več let ne. Do sedaj je držalo pravilo: »Če čebela ne dobi na ajdi, tudi kmet nima kaj od nje.« Letos so toliko letele nanjo, da so jo dobro oprušile, čeprav niso dobile na njej ne medu ne cvetnega prahu.

V zadnji številki poroča tov. urednik, da je ponekod dobro medila, da so nabrale zimsko zalogo in so nekateri celo točili. Kje je ta srečna dežela? Mogoče Dolenjska? Srečni čebelarji in ne zavidam jim tega.

Zelo dobro se je letos tudi pri nas obneslo pitanje za kraje brez jesenske paše. Tudi pri nas smo prišli v tak položaj, da bomo prisiljeni to delati, če hočemo zazimovati močne družine. Res je delo in precej stroškov, a se splača. Ali ni boljše zazimovati močne družine z množico mladih neizrabljenih čebel kot slabiče?

Kako bomo delali v bodoče? Pri nas je vsako leto nekaj paše na pravem kostanju. Ob ugodnem vremenu dobe na njem nekaj medu in dosti obnožine. Po končani paši iztočimo medišča in vanj prestavimo iz plodišča vse sate z medom in obnožino. V plodišče damo prazne iztočene sate iz medišča. S tem dosežemo, da ima matica zopet dosti prostora za zaleganje in da pride kostanjev med, ki ni dober za zimsko hrano, v medišče, iz katerega ga lahko pozneje iztočimo, če ga niso čebele morda medtem že porabile. Vse sate, ki ne sodijo več v plodišče, bodisi da so prestari ali kaj pokvarjeni, pri tem izmenjamo. Bolje in lažje opravimo to sedaj kot šele po končani jesenski paši. Ko je to opravljeno, pripravimo medeno testo. Najbolje je pitati s tem, ker ga čebele lepo počasi spravljajo v satje. S tem pitanjem ne razburjamo čebel in lahko delamo tudi v brezpašni dobi. Ker nima duha, se tudi ni bati ropanja. Za testo rabimo čist tekoč med in sladkorno moko. Napraviti testo ni nobena umetnost. Kdor ga dela prvič, naj vpraša že izkušenega čebelarja.

Letos sem to napravil in ni mi bilo žal. Panji so bili jeseni lepi in močni, ker so imeli ves čas pašo ne v naravi, pač pa v panjih. Za zalego so poleg medenega testa porabile skoraj ves med in cvetni prah iz medišča. Cvetnega prahu so imele po tri do štiri polne sate in ves je šel, ker ga v naravi ni bilo. Po končani jesenski paši sem pregledal vse panje. Bilo je še dosti zalege in polovična zimska zaloga. To sem dopolnil s sladkorjem in zazimil močne družine, ki bodo, vsaj upam, kos vsaki zimi.

To je približna slika jesenske paše na Sorškem polju. Te ni več niti za domače, kaj šele za tuje čebelarje. Ko smo pred leti z referentom za čebelarstvo okraja Kranj pregledovali in določali ajdova pasišča in število panjev zanje, sem že takrat izrazil dvom, da bomo morali čebele kmalu opustiti, če ne bo nobene paše več. Malenkost ajde ne zadošča več niti za domače, kaj šele za tuje. To so uvideli tudi čebelarji, ki so prejšnja leta vozili v ajdo. Poiskali so si boljše pasišča ali pa ostanejo s čebelami doma. Prevozi so dragi in da bi vozili čebele samo na sprehod, se ne splača. Za denar, ki bi ga dali za prevoz, si kupijo raje sladkor. Tako je bolj pametno.

Jesenske paše pri nas ni več in kakor kaže, bo tudi druga paša kmalu odpovedala. Kmetijska posestva se stalno širijo; v načrtu imajo prevzem vsega polja, kjer smo in kjer že sedaj z vedno manjšim uspehom čebelarimo. Kaj bomo storili? Opustili čebelarstvo ali se stalno selili z njimi po pasiščih? Kaj bo bolje, bo pokazala prihodnost.

Čebelarica Olga Ovuka iz Sarajeva čebelari s 60 amerikanci na Igman planini in ima odlične uspehe

KAKO SMO ZAČELI ČEBELARITI TRIJE MLADI ZAČETNIKI

MARTIN BURJAN

Lani sem si kupil pri čebelarju Štajerju roj, ki je tehtal štiri kilograme. Štajer mi je povedal, da se malokdaj zgodi, da bi bil roj tako težak. Tudi moj prijatelj Bruno si je kupil pozneje roj, ki je bil nekoliko lažji, in sicer pri istem čebelarju. Bruno je vsadil roj v eksportovca, jaz pa v dunajčana. Tudi Branko si je kupil roj teden dni pozneje. Čebele so hitro zgradile satnice, matice so hitro zalegle vse sate, ki jih je bilo veselje pogledati. Brunove so imele vedno enak prostor, ker jim ni odvzemal zaleženih satov, da bi jih dal v medišče. Sprva je imela njegova matica več dela, saj je morala ves prostor naenkrat zaleči, potem pa je imela premalo prostora. Zato so se v njegovem eksportovcu čebele bolj počasi razvijale. Jaz pa sem svojim čebelam v dunajčanu sprva pustil le toliko satov, da jih je matica zaleгла, potem pa sem jih sproti dodajal. V mojem panju so se čebele hitreje razvijale kot v Brunovem eksportovcu. S tem pa ne rečem, da so dunajčani boljši, kot so eksportovci. Oba sva želela, da bi imela čim več rojev in seveda tudi čim več medu. To pa je tudi nemogoče: kjer so roji, tam ni medu, kjer pa je med, pa ni rečeno, da ni rojev. Tako nama je rekel sosednji stari čebelar.

Panj sem pregledal vsakih štirinajst dni. Roj je postajal iz dneva v dan močnejši in tako manjšal svoj prostor. Ko je napolnil ves panj, je začel graditi matičnike. Mislil sem, da hoče preleči. Zato sem mu pustil vse matičnike. Niti na misel mi ni prišlo, da bo rojil. Neko lepo sončno nedeljo med počitnicami pa mi je dal ta prvec še en roj. Vsadil sem ga spet v dunajčana. Matica se je hitro sprašila in začela takoj zalegati. Tudi ta roj se je začel lepo razvijati, kmalu je bil panj poln. Tisti dan, ko je rojil moj panj, je prišel Bruno povedat neki fant, da ve za roj. Bruno pa tega meni niti omenil ni, jaz pa njemu tudi ne. Ko je prišel potem k meni, se je začudil, ko je videl, da izletavajo čebele pri dveh žrelih. To ga je zelo presenetilo, prav tako pa tudi mene, ko mi je povedal, da ima tudi on roj, ki ga je bil ulovil. Roji so se razvijali vse do jeseni. Ajda je zelo dobro medila. Kot sem zvedel od starejših čebelarjev, so nabrale družine po 6 kg, čeprav je bilo v okolici Apač posejanih samo nekaj njiv. Takoj po ajdovi paši sem začel krmili. Prijatelja Bruna sem opozoril, da je prišel čas krmljenja, toda on se za to sploh ni zmenil. Oba roja sem dobro nakrmil; vsakemu sem dal 8 kilogramov sladkorja in en kilogram medu, ki sem ga vzel iz medišča. Tako sem oba panja zazimil in dobro zadelal s papirjem, ko je pritisnil mraz. Bruno pa je krmil svoje čebele šele sredi novembra. Čebele niso hotele jemati sladkorne raztopine. Zato jo je nalil kar v satovje. Pa tudi to ni dosti pomagalo. Decembra se je šel v Mursko Soboto učiti za mizarja, jaz in Branko pa hodiva še v šolo.

Trdno sem prepričan, da bodo moje čebele dobro prezimile. Za Brunove pa dvomim. Zdaj, ko čebele mirno počivajo, imamo najlepšo priložnost za učenje in branje čebelarske literature. Domov sem si prinesel 50 številčk Slovenskega čebelarja, ki jih bom počasi prebiral. Če bo bral kak mlad čebelar te moje vrstice, naj pove, če sem dobro čebelaril. Tudi sam naj se oglasi in kaj napiše, da bomo potem mi presodili njegovo delo.

ČEBELARSTVO V IZRAELU

DR. A. EYTAN, BEER YAAQOV, IZRAEL

Ali je Izrael še vedno dežela, v kateri se cedita mleko in med? Biblija, knjiga judovske zgodovine, priča o tem, da so se Judi že pred 2000 leti ukvarjali s čebelarstvom. Že takrat so visoko cenili med in kar največje hvale je bila deležna ta dežela, ki so ji rekli, da teče v njej mleko in med. Ime prerokinje Deborah izvira iz besede »dvora« in pomeni po naše »čebela«. Z vstajo in povratkom judovskega ljudstva v staro deželo so med drugim začeli razvijati tudi to panogo kmetijstva. Pred 50 leti so se začeli Judi vračati v svojo staro domovino in komaj 15 let je minilo, odkar so dosegli tudi politično neodvisnost.

V Izraelu je okrog 700 čebelarjev, ki imajo 60.000 panjev. Površina zemlje meri 21.000 km². Velik del te zemlje je sedaj še neobdelana puščava, kjer ne raste razen bodičastega grmičevja prav nobena flora. Zato je seveda čebelja paša bolj skromna, ker pride preveliko število čebeljih družin na en sam kvadratni meter.

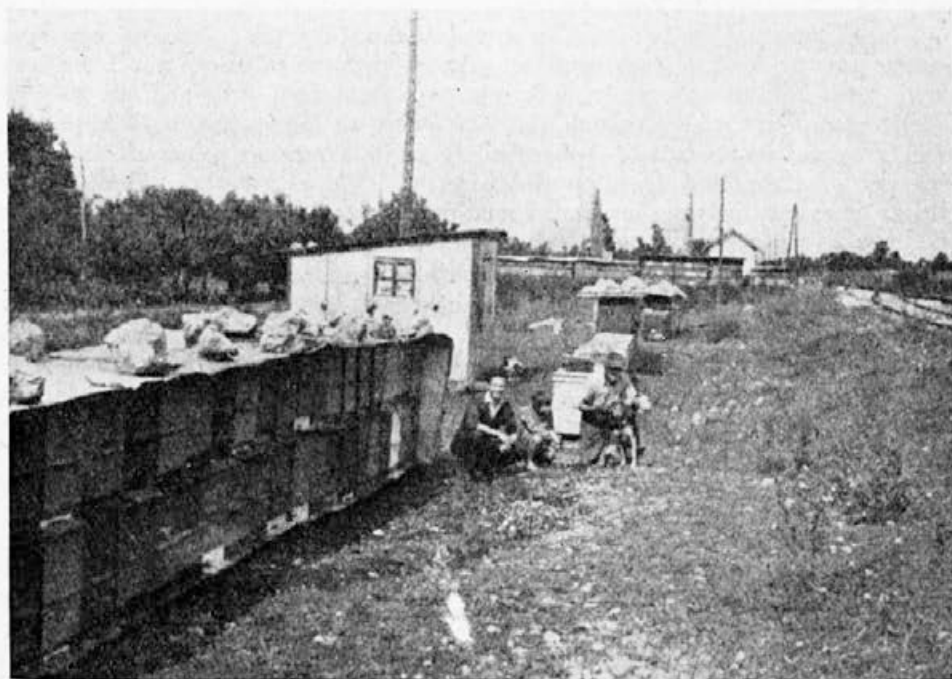
Izrael ima danes dva in pol milijona prebivalcev pride 26,9 panja. Izraelski kmetje so se prav kmalu živeli v poljedelstvo, zlasti pa v čebelarstvo. Ker jim je manjkala vsaka tradicija, je bilo to celo v njihovo korist. Tako jih vsaj niso ovirale nazadnjaške ideje starega načina čebelarjenja. Prav zato so se lahko hitro oprijeli naprednega čebelarjenja, ki so ga spoznali v drugih deželah. Tako je prišlo do neverjetnega napredka v kmetijstvu. Kmet, ki je bil evropsko vzgojen in razgledan, je postal popolnoma napreden. Brez vsakega dvoma in vsakih ovir je bil takoj pripravljen sprejeti moderne in boljše načine dela in jih seveda preizkusiti. Ni čuda, da so zato panji kakor tudi vsa mogoča kmetijska oprema moderni in standardizirani.

Povprečni donos na panj je 20 kg. Ta razmeroma visok donos je pripisati dejstvu, da izkoristi 75 % vseh čebeljih družin pašo na limonah, pomarančah in grapefruitu. So tudi panji, ki so stalno v teh nasadih, mnogo pa jih pripeljejo ob času cvetenja tudi od drugod. Citrusi imajo neverjetno veliko količino nektarja. Zaradi umetnega namakanja odpove paša le redkokdaj, mogoče samo takrat, če je bilo pozimi premalo dežja. V hribih in v drugih predelih znašajo donosi od 12 do 15 kg, ostali donos pa nadomestijo seveda plantaže citrusov. Velika čebelarstva, ki prevažajo čebele, imajo povprečno donos 30 do 35 kg na panj in dosežejo pogosto tudi do 60 kg. Taka čebelarstva, ki imajo okrog 500 čebeljih družin, so opremljena z najmodernejšimi pripravami in stroji. Čebele prevažajo z velikimi tovornjaki, ki so najcenejše in najboljše prevozno sredstvo. Prevozi so izredno hitri zaradi odličnih cest. Prevažajo z odprtimi žreli. Največ avtomobilov ima prikolice, ki peljejo s seboj tudi električne generatorje, s katerimi potem povežejo tudi točila za

med in črpalke, ki avtomatično dvakrat precedijo med in ga potem potisnejo v tanke. Imamo pa tudi mehanična dvigala, s katerimi dvigujemo panje na tovornjake. Vse tehnične olajšave nam znižujejo ceno medu.

Čebelarji ne dobivajo sladkorja za prehrano čebel po znižanih cenah. Kupujejo sladkor v trgovinah po običajnih grosističnih cenah. Pri nas porabimo na leto 8 do 10 kg sladkorja za krmljenje ene družine. Kadar imamo veliko sušo ali pa kadar gre za zastrupitev čebel zaradi škropljenja, dodamo čebeljim družinam še nadaljnja dva do tri kg sladkorja. Letos je cena medu 0,85 dolarja. Izvažamo ga ne. V Izrael so uvozili v zadnjih letih iz Amerike italijanske čebele, ki so nadomestile našo domačo hudo in negospodarsko čebelo. Ob pomoči čebelarskega inštituta kmetijskega ministrstva in ob sodelovanju čebelarskih organizacij smo načrtno zamenjali več tisoč matic.

Glede vzreje je čebelarstvo v Izraelu še nekoliko zaostalo, če ga primerjamo na primer z mlekarstvom ali živinorejo, kjer je Izrael na drugem mestu na svetu, takoj za Združenimi državami. V zadnjih letih pa je tudi tukaj nastopila sprememba: začeli smo z umetnim osemenjevanjem in država sama je ustanovila posebno plemenilno postajo. To nam daje upanje, da bomo tudi v vzreji čebeljih rodov dosegli prav kmalu dobre rezultate. Ker sem se v Jugoslaviji zelo navdušil za kranjske čebele sivke, sem se odločil, da jih bomo preizkušali tudi v naši državi. Vključili smo jih že v vzrejni program. Kdo ve, morda pa se bo kranjska čebela tudi pri nas živela ter obnesla in v bodočnosti tekmovala z italijansko.

Skupina goriških čebelarjev na resi v Liki

KRAMLJANJE O ČEBELARJENJU

IVAN NAROBÉ

Čebelarimo vsak po svoje, uspešno ali ne, kakor kdo more in zna. Sčasoma si pridobi vsakdo izkustva, kaj je boljše ali slabše. Kdor dobro opazuje naravo in ji zna tudi ugoditi, kakor je prav, bo s premišljenim ukrepom pospešil njen razvoj v svojo korist. Vsa narava se spreminja in ob vsakem času kaže drugačno podobo. Prav tako čebele ali pa vreme. Primera je vegasta, pa zato ne sodi niti zdaleka na isto raven. Vendar si je oboje zelo podobno po tem, da niti za eno ali drugo ne moremo po dosedanjih izgledih nezmotljivo napovedati za leto naprej, npr. kakšno bo vreme oziroma kako se bodo obnesle čebele. Pač pa moremo po preteklem letu vsako stvar le analizirati in ugotavljati, kakšen je rezultat ob koncu. Ob izkustvih se, ali pa tudi ne, potem prilagodimo načinu dela, npr. pri čebelah. Čim bolje smo opazovali potrebe čebel in jim ugodili, toliko boljše se počutijo in tem večji uspeh moremo pričakovati od njih.

Da bi spoznali, kaj je boljše ali slabše, so nekateri čebelarji delali že različne poskuse. Vedno so bili, so in tudi morajo biti ljudje, ki poizkušajo razne nove ali pa stare, že davno preizkušene in zaradi neuspeha opuščene stvari. Načeloma je prav, da se vsaka nova stvar najprej temeljito preizkusi in utrdi v večletni praksi. Če se stvar obnese in so rezultati pozitivni, potem pa je prav, da zve za novost tudi javnost.

Nesmiselno ter gospodarsko in moralno škodljivo pa je vsako domisljivo, pogosto niti ne izvirno, razglašati za splošno koristno in uporabno. Škodljivo zlasti zato, ker se novotarije oprimejo predvsem tisti čebelarji, ki so šele začeli čebelariti. Če sledi uspeh, je prav, sicer pa človek izgubi veselje, popusti v vnemi in pogosto je konec čebelarjenja. Namesto da se množe vrste čebelarjev, se redčijo, zlasti po slabih letinah. Ne žalujmo za njimi! To so ljudje, ki so mislili samo na sladki med in na dobiček od čebel. Pozabijo pa oskrbovati čebele z vsem potrebnim.

Redno pa je med začetniki nekaj takih, ki predvsem iz prirojenega nagnjenja do čebel vztrajajo in po morebitnih prvih neuspehih polagoma večjajo število panjev. Na pravi poti so. Z leti in z večanjem števila panjev si vsi pridobivamo potrebno znanje. Brez predhodne izobrazbe pa je sploh nesmiselno nabavljati čebele. Zanj nismo v zadregi. Na voljo imamo čebelarske knjige in glasilo. Tudi v starejših letnikih Slovenskega čebelarja, ki so po zmerni ceni naprodaj, more dobiti vsak začetnik prenekateri koristni napotek. Vse to je bilo napisano iz prakse. Če upoštevamo te nasvete, se izognemo izgubam, često neprimerno večjim kot so stroški za starejše letnike. O tekočih sodobnih izsledkih pa mora biti poučen vsakdo, kdor hoče uspešno čebelariti. Zato naj bo vsak čebelar tudi včlanjen preko družine in društva v čebelarski organizaciji. Tudi ta nam je potrebna, prav tako pa enotnost. Ne mislimo toliko o enakem sistemu panjev; te naj uporablja vsakdo pač tiste, ki se mu bolje obnesejo, pač pa glede čebelarske organizacije.

So ljudje, sami sebe imajo za napredne, ki o sistemu panjev in o čebelarski organizaciji nimajo jasnih pojmov. Oboje spravljajo na en kup, s tem

ko mislijo, da je vzrok privrženosti k AŽ-panju večine organiziranih čebelarjev v tem, ker je ta panj med Slovenci v večini. Ali pa zaradi tradicije? Nikakor ne. Iz naše čebelarске literature se more vsakdo prepričati, da so preizkušali naši predniki razne sisteme panjev, med njimi tudi LR-panje, še preden so začeli čebelariti v AŽ-panjih. Zakaj se niso razširili že takrat amerikanci na račun drugih panjev? Se pač niso obnesli. Kako pa je danes? Včasih se zve kaj malega o rezultatih. Vsekakor pa premalo glede števila panjev, postavljenih po širnih pasiščih. Če so gospodarski rezultati ugodni, opravičujejo obstoj čebelarstva. Mnenja sem, da je ob gospodarskih uspehih družbenih čebelarstev zainteresirana tudi družba, saj je kot investitor tudi dolžna skrbeti za gospodarsko naložbo sredstev. Pred leti je bilo veliko napisanega v prid LR-panjem, ki naj bi nadomestili žnideršiče. Največji nesmisel in gospodarsko neosnovano pa je po mojem mnenju delati reklamo za neko stvar zato, ker je zanjo na voljo toliko in toliko denarja. Dobro blago se samo hvali. Gospodarski uspeh in prednost pred drugim je zanj najboljša reklama. Če bi se ravnali po tem pravilu, bi se obvarovali marsikatero izgube v vsem slovenskem čebelarstvu.

V peti številki lanskega čebelarja smo čitali članek Josipa Katalinića pod naslovom: Naše perspektive. Tam je nazorno opisano, po kakšni poti naj bi šel razvoj čebelarstva. Omenjeni članek, pa tudi mnogo drugih, naj bi bil navodilo našim gospodarstvenikom. Med temi in vsemi čebelarji, ki pa naj bodo organizirani, mora biti čim tesnejše sodelovanje. Pot sodelovanja je osrednja pot, ki je prava.

Vsako družbeno čebelarstvo, ki ne bi priznavalo zasebnim čebelarjem nobene veljave, ali pa privatna čebelarstva brez sodelovanja z organizacijo, so v nevarnosti, da spodlete. Če bi imela družba namen pospeševati čebelarstvo, naj dela tako, da bo čutilo korist vse čebelarstvo. Potem bo tudi čebelarstvo še bolj koristilo narodnemu gospodarstvu in zunanji trgovini kakor dandanes. Saj oprašujejo čebele vsepovsod, ne glede na njih lastnika, če jim le ni predaleč, bodisi da so to sadovnjaki okrog hiš in po vrtovih ali družbeni plantažni nasadi.

Prva možnost sodelovanja je prosvetljenost. Za izobrazbo ne bi bil problem. Imamo dobre strokovnjake, le podpirati je treba njih delo. Naše glasilo mora biti poučno za vsakogar, še bolj pa bi bilo, če bi povečali njegov obseg in pritegnili k sodelovanju dobre praktike in raziskovalno službo, ki je na tem področju še ni. Razni tečajji in seminarji, dalje vzorni šolski čebelnjaki in čebelarске razstave bi mnogo pripomogle k pospeševanju čebelarstva. Po mnogih naprednih državah pa uživa čebelarstvo neposredno pomoč države, s tem da dobiva za preživljanje čebeljih družin v brezpašnih dobah in za zimo neobdavčen sladkor. To je prijemljivo merilo, po katerem presojava, v koliko se kje gospodarstveniki zavedajo pomena čebel za dvig kmetijske proizvodnje in s tem tudi za povečanje narodnega dohodka. Za vse našete dejavnosti v čebelarstvu bi bilo treba morda eno tisočinko teh investicij, ki jih danes prejema kmetijstvo. Vrednost čebeljega dela pri opraševanju kulturnih rastlin pa bo zaradi večjih uspehov v sadjarstvu desetkrat večja.

Po vsem tem sodeč, vidimo, kako pomanjkljiva je pri nas splošna ljudska izobrazba in spoznanje o koristi čebel. Koliko tvegajo pri tem čebelarji, in od

tega ima skupnost največjo korist, nihče ne pomisli! Ko je treba po slabi čebelarški letini, in te so zadnja leta že kar na splošno, oskrbeti čebele z zadostno zimsko zalogo, je marsikdo v zadregi, kako naj to opravi. Primer: čebele imajo v panjih komaj polovico zimske zaloge. Ali naj pri tem čebelar zmanjša število družin na polovico ali pa naj kupi potrebno količino sladkorja? Če se odloči za prvi ukrep, ki je cenejši, bo spomladi za oprashaevanje sadnega drevja in jagodičevja manj družin. Cvetovi pa morajo biti temeljito oprashaeni, sicer se razvije plod enostransko. Da trpi pri tem kakovost, ni treba dokazovati, kvečjemu je treba pojasniti sadjarjem vzrok tega. Torej je treba že jeseni poskrbeti za zadostno število čebeljih družin v zgodnji pomladi. Potreben je sladkor, zanj pa denar. Čebelar često niti ne računa pri tem, koliko ima izgube. Meni pač, da bo prihodnje leto boljše. Pa ni. In spet naslednje ne. Veliko usmiljenje in še globlji žep mora imeti čebelar, če hoče iz leta v leto ohranjati čebele. In korist, čigava je večja? Njegova ali sadjarjeva? O tej so pisali že mnogo strokovnjaki. Pa kot vidimo, še sedaj ne vedo zanj zlasti tisti, ki bi to morali vedeti.

Nekateri čebelarji gredo po srednji poti. Ker varčujejo, dajo za zimo čebelam manj kot deset kilogramov zaloge. Če je spomlad taka, kot je bila lani, bo za silo zadosti. Kadar pa je pomlad zgodnja, se družine prej razvijejo na račun zimske zaloge, posebno ob cvetenju češnjke, ko je obnožine v izobilju. Zaloga hrane pa vidno kopni. Zato ni nič čudnega, če porabijo čebele ves med ravno v maju, ko tako rado nastopi večdnevno deževje. Ko se spet zjasni in odpirajo jablane velike cvetove, prav takrat često v panjih trepetajo čebele in se poslavlajo od življenja. V tak položaj zaidejo najmočnejše družine, ki bi sicer najbolj pomagale pri oprashaevanju. Kdor je pogosto pri čebelah, bo sicer preprečil nesrečo, vendar pa ne bo dosti koristi od takih čebel, ki so bile zaradi lakote do skrajnosti izčrpane.

Še kot otrok sem pred zadnjo vojno slišal od nekega čebelarja, da je umrlo v maju nekemu čebelarju vseh 18 panjev čebel, ki jih je bil pripeljal spomladi na pašo, ko so cvetele češnjke. Takrat tega nikakor nisem mogel dojeti, kako je kaj takega mogoče. Danes pa razumem, kakšen je pogosto položaj ob cvetenju sadnega drevja. Če je vreme slabo, vmes pa le tu in tam za nekaj ur posije sonce, bodo čebele obiskovale cvetje. Prinašale bodo tudi obnožino, medicine pa nič ali pa tako malo, da nič ne zaleže. Če že preje niso imele obilo hrane, je konec neizbežen. Dalje mi je pravil tisti čebelar, da se je proti koncu maja vreme ustanovilo, začela je mediti smreka tako, kot radi pravijo starejši čebelarji, da je medil vsak kol. Kaj izgubi potem čebelar in za koliko je prikrajšana skupnost, je težko dopovedati. Vsega tega pa ne bi bilo, ko bi vsi čebelarji že jeseni oskrbeli čebele z zadostno zalogo hrane. Čebele niso še nikdar pomrle zato, ker so imele preveč hrane.

Ko to pišem, je zima, časa dovolj za pogovore in razmišljanje, pa tudi za izobrazbo. Prav je, da se medsebojno spoznavamo in izmenjavamo misli in izkušnje, da vsak daje od sebe to, kar spozna, da je koristno zanj in bi utegnulo koristiti tudi drugim. Če pa se bomo zapirali sami vase in tarnali, da z muhami ni nič, potem pa res ne bo nič. To me je napotilo, da sem napisal nekaj skromnih ugotovitev o čebelarjih in čebelarjenju, kot si ga zamišljam v prihodnosti.

VPLIV HLADU IN TOPLOTE NA ČEBELJO ZALEGO

FRANČ KASTELIC

Naj opišem nekaj svojih izkušenj, kako prenaša zalega hlad in toploto. V hudi zimi leta 1928—1929 po dobri hojevi in slabi ajdovi paši sem čebele v jeseni leta 1928 pravilno zapažil in zazimil z zadostno zimsko zalogo, pozabil pa sem zapažiti en AZ-panj, ki je bil zunaj čebelnjaka in ki ni imel drugega kakor samo streho nad seboj. Pokrite ni imel niti matične rešetke. Zima je bila huda, temperatura stalno pod 0° C, pogosto tudi — 30° C in cele tri mesece čebele niso izletavale.

Že v februarju so pričele matice z zaleganjem. To se je videlo, ker so se panji močno potili skozi žrelo, kjer je vlaga zmrzovala v led, ki sem ga moral večkrat odstranjevati z nožem, da so čebele lahko dobivale zrak.

Marca leta 1929 je bil prvi toplejši dan za zasilni hitri pregled čebel. Družine so imele dva do tri sate zalege vseh starosti. Tudi neopaženi panj je imel tri sate zalege. Seveda sem ga ob tej priložnosti opažil. Glede porabe medu nisem opazil razlike od opaženih panjev, pač pa je bil ta panj od znotraj najbolj vlažen. Od stropa so visele kapljice, v letu 1929 pa je bil med najboljšimi.

Leta 1954 sem bil s čebelami na letni paši v Bosni v vasi Seonica, 12 kilometrov jugovzhodno od Duvna. Vas Seonica ima 800 m nadmorske višine, okoliške gore pa so kar čez 1000 m visoke. Lepega julijskega dne pride k meni neka ženska, ki mi pove, da je našel njen sin pastir čebele na hribu v skalovju. Prosila me je, če bi mogel na kakršenkoli način dobiti te čebele iz votline. Rad sem pristal na to.

Naslednje jutro smo odšli v hrib in jih našli. Krasno so izletavale iz skalne votline, odprtina je imela kakih 5 cm premera, iz nje pa je vlekel hladen zrak; to je bil znak, da je imela ta votlina zvezo s kako večjo nižje ležečo jamo. Skalovje samo je bilo skrilasto, tako da se je dalo s krampom in železnim drogom razkopavati. Ko odprem votlino toliko, da sem dosegel družino, sem začel trgati satje kar z roko. Da sem dobil ogromno pikov, se razume. Začel sem dajati satje v satnike, čebele pa sem ometal v prašilnike. Napolnil sem vse štiri satnike z zalego in z nekaj medu, kakih 5 kg medu pa je odnesel fant domov v vedrici, s katero mi je prinašal vodo, da sem si pral roke.

Ko je bilo delo končano, sem zaprl od zadaj prašilnik in ga obrnil z žrelom proti votlini, misleč, da se bo preostala žival v votlini potegnila vanj. Zgodilo pa se je nasprotno, vsa žival iz panjčka se je vrnila v votlino in pustila zalego v prašilniku. To se je zgodilo zato, ker v prašilčka nisem prenesel matice.

Naslednje jutro, ko se vrnem k prašilčku, ga najdem brez čebel, vse so bile v grozdu v špranjah votline. Ponovno sem z roko znosil čebele v prašilček, ga prislonil zadaj odprtega k votlini in odšel. Popoldne se vrnem, a prašilček z zalego je bil zopet brez čebel, vse so se vrnilo v votlino kakor prejšnjo noč.

V bližini so bili pastirji. Imeli so ogenj, ki se je močno dimil. Odšel sem tja in videl, da kurijo s suhim kravjekom. Prižgal sem nekaj kosov, jih od-

nesel do votline in položil na kamen pod čebelje gnezdo. Prepil iz velike votline je odriaval dim naravnost v čebele in tako so bile prisiljene, da so se potegnile v panjiček na zalego. Pustil sem jo do jutra in takrat sem našel lepo družino v prašilniku. Čeprav sem uničil mnogo zalege in se je razgubilo precej čebel, sem prinesel fantu krepko družinico, ki se je lepo razvijala, zlasti potem, ko se je povalila tudi vsa pokrita zalega, čeprav je bila dve noči neogrevana.

Isto leto sem prepeljal v avgustu čebele v kraj Paklene, 20 kilometrov severovzhodno od Duvna na letno in žepkovo pašo. Čebele sem ponoči razložil in jih postavil zaradi terena z žrelom proti zahodu. Vrnil sem se s kamionom v Duvno, k čebelarjem sem prišel spet šele tretji dan. Že prvo jutro pa je neki pastir od zadaj odprl prašilnik, mu izvlekel sat z zalego in medom in vse to pojedel, panjček pa pustil odprt, da je močna mrzla burja pihala naravnost vanj. Pri odvzemu sata je pastir uničil matico in čebele iz prašilnika so se pri žrelu preselile v sosednje panje, trije sati zalege pa so ostali v panjčku brez čebel.

Tretje jutro, ko sem to našel, sem te tri sate postavil v medišče AŽ-panja in vsa pokrita zalega se je povalila, odkrito pa so čebele izpile. Torej se pokrita zalega v hladu in v burji ni prehladila, čeprav je ostala tako en dan in eno noč.

Leta 1955 smo imeli čebele na letni in žepkovi paši v okolici in v vasi Ravne, 25 kilometrov severovzhodno od Duvna. Čebelar Miro Pavlin je imel čebelnjak s 24 panji pri tamkajšnji mlekarji. Ko smo na jesen prevažali te čebele v niže ležeče predele na žepkovo pašo, smo pod naletno desko našli rojček čebel s tremi zaleženimi manjšimi sati. Matica je imela eno perut pokvarjeno in ni mogla leteti. Tako je ostal del roja pri njej pod desko. Tokrat in večkrat prej je brila ostra in mrzla burja s hitrostjo do 60 kilometrov na uro naravnost v rojček, toda on je vseeno vzdržal.

Iz vsega tega sklepam, da so čebele mnogo bolj odporne proti mrazu, kakor sodimo čebelarji.

Ne smemo pa to razumeti tako, da bi opustili paženje v zimskih in spomladanskih mesecih. Pozimi je zelo važen opaz zaradi naglih sprememb zunanje temperature, spomladi pa zaradi hitrejšega razvoja družin. Tako nas učijo vsi pisci v našem glasilu in tako je tudi prav!

Še en primer o zadušitvi čebel na prevozu in o vplivu visoke temperature na zalego:

Leta 1951 sem prevažal čebele iz Slavonske Dubice s čišljakove (bosiljkove) na žepkovo pašo v Liški Tiškovac (Lika). Prav zanimivo je to, kar sem bil doživel.

Že pri premiku vagonov v Dubici je lokomotiva tako močno udarila na naša dva vagona s čebelarji, da je malokateri panj ostal na svojem mestu. Takoj sem zahteval zapisnik. Prometnik pa mi je svetoval, naj napravim zapisnik na razkladalni postaji, sicer bomo šli šele z drugim vlakom, ki pa bo prepozen za prevoz čebel. Dogodek je vpisal v tovorni list in potem smo takoj odpotovali. Unska proga preko Bihača je bila slaba, saj je bilo nad 50 tunelov, vozili smo noč in dan do petih popoldne. Zadušilo se je 7 AŽ-panjev. Ko smo v Liškem Tiškovcu razložili, postavili ter odprli panje, sem odšel k šefu postaje in zahteval zapisnik. Temu se je uprl, češ da se v tem ne spozna in da

se tudi boji čebel. Prav takrat pa je bil v šefovi pisarni predsednik železniške čebelarske zadruga iz Beograda tov. Maksimović. Takoj je sprejel vabilo, da bi sodeloval pri ugotovitvi škode. Odšli smo v vagone ter napravili zapisnik o povzročeni škodi.

Pri tem je bil tov. Maksimović zelo natančen, moral sem zakopati vse zaležene sate in mrtve čebele, le s težavo sem si izprosil nekaj prvič zaleženih satov pokrite zalege, ki sem jih dal močnim družinam v medišče. Vsa ta pokrita zalega se je izvalila, nepokrito pa so čebele izpile. Torej je pokrita zalega prenesla večjo temperaturo kakor čebele same.

DOŽIVLJAJ PRI TOČENJU

LOJZE LESNIK

Imam 15 družin v AŽ-panjih. Od tega sem jih imel deset doma, tri pa sem v zgodnji pomladi odpeljal v tri kilometre oddaljen kraj, kjer je precej akacije. Zato sem pričakoval večji donos. Res je v letu 1965 akacija dobro medila, a le nekaj dni, nato pa je močna ploha vse pokvarila.

Poleti sem se odločil, da bom iztočil med. Bilo je prav takrat, ko sem sušil travo. Zjutraj sem raztrosil, nato pa dvakrat obrnil. Bil je lep sončen dan. Ko sem delo opravil, sem se umil, oblekel srajco z dolgimi rokavi, na glavo pa posadil klobuk, ki ga sicer ne nosim. Prišel sem z delom v čebelnjaku. Iz medišča sem pobiral sate in jih dajal na kozico. Iz plodišča sem odstranil deščico, namestil Stojkovičev sipalnik in v njega ometal čebele. Nato sem iztočil med ter vrnil sate v medišče, plodišče pa zaprl z deščico. Tako sem delal tja do poznega popoldneva in iztočil med iz sedmih panjev.

Nisem sicer kadilec, toda pri čebelah puham cigarete »filter«, ki mi najbolj ustrezajo. Tako sem tudi ta dan zmerno podkadil čebele. Povedal sem že, da sem imel na sebi le srajco in klobuk, a me ta dan ni pičila niti ena čebela. Tako poceni še nikoli nisem dobil medu od svojih čebel. Tudi drugikrat sem bil tako oblečen, pa sem le iztaknil nekaj pikov, zdaj pa nič.

Naslednji dan, bil je prav tako lep kakor prejšnji, sem se namenil da odvezam med še trem družinam na že omenjenem oddaljenem stojišču. Šel sem precej zgodaj, pobral sate iz prvega panja in jih odnesel domov. Ko jih iztočim, jih odnesem nazaj in vrnem v medišče. Vse je bilo v redu. Oblečen sem bil tako kakor prejšnji dan doma. Nekako ob pol osmi uri se lotim drugega panja. Pulnem malo dima ter zložim sate iz medišča na kozico, nakar začnem ometati. Pa o joj! Komaj ometem prvi sat, že se zaganjajo vame, pri drugem satu že skoro obupam. Nekoliko se odstranim pa razmišljam, kaj naj storim. Ali naj neham ali naj grem k sosedu, da mi posodi pajčolan in rokavice? Pa poizkusim še nekaj. Dobim star lavor, ki ga umijem in sat za satom ometavam vanj kakih deset metrov od panjev. Stare čebele so odletele, mladice so ostale v lavorju. Stresel sem jih v sipalnik. Tako sem le rešil neprijeten položaj. Sate sem doma iztočil, jih vrnil v medišče, nato snel še sipalnik in zaprl deščico v plodišču.

Zakaj so bile čebele v omenjenem panju tako hude in brezobzirne, res ne vem. Zdaj sem za spoznanje modrejši. Vem, da mora biti človek pripravljen za vsak primer. Ne posmelujem se več prijatelju čebelarju, ki se pred točenjem obleče kakor potapljač, preden se spusti na morsko dno.

ČEBELARSKO RAZMOTRIVANJE

BLAZ KANTUSER

Z zanimanjem zasledujem, koliko in na kakšen način se pri nas in drugod stori za napredek in vzdrževanje čebelarstva.

Marsikje si smotno prizadevajo in priskrbijo tudi potreben denar v ta namen. Vzdržujejo znanstvene ustanove, ki se ukvarjajo s proučevanjem vseh panog čebelarstva in o ugotovitvah poročajo v čebelarskih listih. Čebelarjem začetnikom pomagajo tudi z denarno podporo. Strokovne organizacije posredujejo, da prodajo čebelarji med in vosek po ekonomskih cenah, da bi tako pripomogli k rentabilnosti čebelarstva.

Kako pa je v tem pogledu pri nas? Veliko se govori, piše in planira, ostane pa le zapisana želja.

Osnovanje večjih državnih čebelarstev (Čego, Jugoapis, Zavod za čebelarstvo, Agromel) se je izkazalo kot nedonosno in za splošno čebelarstvo škodljivo in zavirajoče (širjenje bolezni in povzročitev znižanja cen medu in voska), da ne govorimo o velikih stroških, ki gredo na račun skupnosti.

Znano je, da je število čebelarskih začetnikov bore majhno. Kje je temu vzrok? Cene panjev in drugih čebelarskih potrebščin so tako visoke, da jih začetnik ne zmore. Nasprotno so pa cene čebeljih proizvodov tako nizke, da pokažejo preprosti računi nerentabilnost čebelarstva. Prešeren bi nam danes gotovo zapel: »Slep je, kdor se s čebelarstvom ukvarja!«

Za pospeševanje in vzdrževanje čebelarstva pri nas bi bilo potrebno določiti za med in vosek gospodarske cene, ki bi vsaj približno ustrezale cenam tega blaga v sosednjih državah oziroma stari normi, da ima med isto ceno kot surovo maslo.

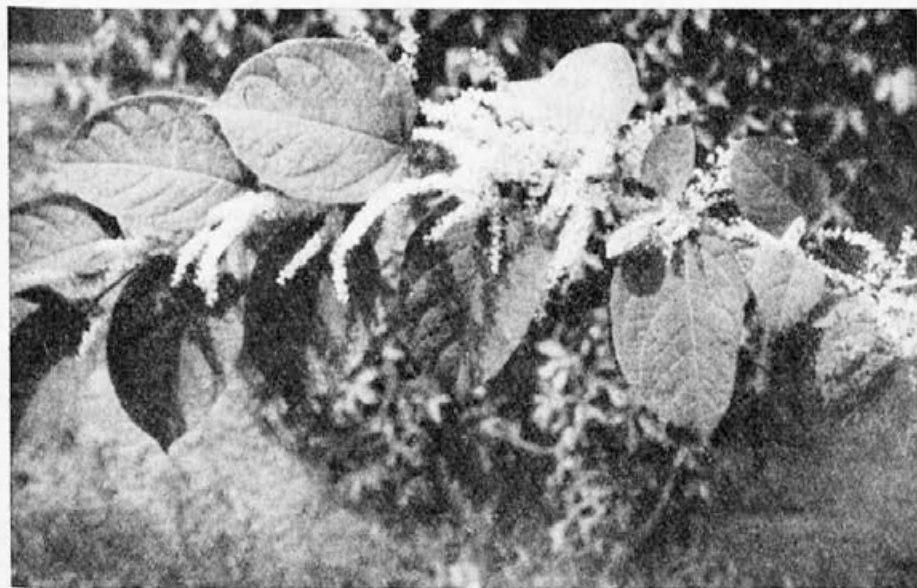
Čebelarskim začetnikom bi bilo treba pomagati z regresom pri nabavi panjev in čebelarskih potrebščin. Prav tako tudi starim čebelarjem, ki imajo dotrajane panje pa ne zmorejo stroškov za nabavo novih. Menim, da bi bil tak način za državo cenejši in uspešnejši kakor snovanje državnih velečebelarstev, saj tvorijo privatni čebelarji večino. Tudi so ravno privatni čebelarji tisti, ki so in bodo čebelarili ne glede na donosnost čebelarstva.

Pravi čebelarji smo — na srečo in nesrečo — trmasti idealisti, ki ne glede na dobiček trdovratno in vztrajno rinemo naprej. Menim, da je tudi tisti imel po svoje prav, ki je trdil, da se samo norci bavijo s čebelarstvom. To je bil začetnik špekulant, ki je po dobri letini začel, ob slabi pa nehal čebelariti.

Dognana resnica pa je, da bomo čebele morali vzdrževati, čeprav ne bi imeli neposrednih koristi od njih, ker so posredne koristi z opravevanjem rastlinstva velike važnosti za obstoj človeštva.

Ameriški čebelar slovenskega rodu M. B. Nickelson nam je poslal nekaj lepih posnetkov svojih panjev. Pravi, da bi ob izredno dobrih pašah v Ameriki sploh ne mogli čebelariti v žnideršičih. Radi verjamemo

Sahalinko prištevajo ameriški čebelarski listi med najbolj medovite rastline. V predzadnji številki našega lista jo je opisal šolski upravitelj tov. Franjo Vadnal iz Dobove. Interesenti naj se obrnejo nanj, če žele dobiti sadike ali seme

novice iz čebelarškega sveta

Preprosta sredstva proti čebeljim pikom. Čebelarji so proti čebeljim pikom večinoma imuni, toda včasih bi jim le bilo prav, če jih piki ne bi nadlegovali ali če bi mogli ustreči drugim osebam, ki so jih čebele pičile. Amoniak pomaga, vendar malenkostno, in če ga uporabljamo, sili solze v oči. Če bi na rano dali kepo zemlje, bi si lahko nakopali smrtonosni tetanus. Nekemu čebelarju začetniku, ki je poučeval na neki višji šoli, je prišlo na misel, da bi proti pikom uporabljal apneno vodo. Najprej je to sredstvo uporabil na sebi. Nerodno bi mu bilo, če bi se pred svojimi velikimi učenci pokazal z oteklim obrazom. Uspelo mu je. Po piku je izdril želo in ovlažil rano z apneno vodo. Bolečina je takoj popustila, oteklina pa se ni pojavila. Apnena voda mora biti popolnoma čista in brezbarvna, ne sme biti apneni belež. Lahko vodo iz apnene jame, ki plava od zgoraj, precedimo in filtriramo. Bolje pa je, če denemo gašeno apno v čisto vodo — apna je treba le malo — potem dobro mešamo, nato precedimo in končno še filtriramo. Tako apneno vodo lahko hranimo v dobro zaprti steklenici, ker sicer lahko nastane ogljikovo kislino, ki se potem usede in je voda nerabna, če doteka vanjo ogljikova kislina.

Tu lahko navedemo še eno preprosto sredstvo proti pikom. To so listi regrata. Zmečkamo njegove liste in ovlažimo ranjeno mesto z njegovim sokom. Nekoč je nekega čebelarja čebela pičila v jezik, ko je hotel vohati sveži med v satju in pri tem odprl usta. Pa si je znal pomagati. Ob čebelnjaku je našel regrat, ga utrgal in prezvečil prav na drobno in ga celo požrl. Pomagalo je. Bolečina je popustila, oteklina ni bilo.

Bienenvater 1964. S. R.

Pridelek melon v Kaliforniji. Kalifornija pridelala ogromno melon, več kot polovico vseh v ZDA. Brez čebel pa bi tega pridelka sploh ne bilo, kajti veter teh cvetov ne more opravešati, ker je cvetni prah tako lepljiv, da ga ne more prenašati na ženske cvetove. Cvetovi se

odpro zgodaj zjutraj in so odprti le nekaj ur. V tem času jih morejo oprasiti samo čebele, ker drugih žuželk oprasovalk v jutranjih urah še ni. Rastlina in tudi plodovi se razvijajo potem pravilno samo takrat, če so bili dobro opraseni. Nekaj dni pred cvetenjem se odpro prvi ženski cvetovi in takrat že pripeljejo čebelarji svoje panje na velike plantažne nasade. Njihovi lastniki že pozimi na posebnem sejmu sklenejo pogodbo s čebelarji.

Na razstavi hrane v Hamburgu je bil tudi ameriški paviljon, ki je imel naslov »Med iz ZDA«. Nemci so močno segali po brezplačnih vzorcih. Ameriški trgovci so jim postregli z medenimi sendviči, ki so bili Nemcem zelo všeč. Najbolj so jim ugajali cvetlični medovi.

Gleanings 1964, E. S.

Zanimiva ugotovitev. Ni nepoznano dejstvo, da družine krmne sate, ki smo jim jih dodali iz tujih družin, ne le kmalu izpraznijo, ampak jih tudi takoj zaležejo, če smo jih dodali na pravo mesto.

Neodvisno od tega dejstva je prišel neki graški čebelar pred nekaj leti do prav zanimive ugotovitve.

Z dvema zaleženima satoma z mladnicami vred, eno satnico in enim krmnim satom je napravil z dragoceno komaj sprašeno matico narejenca, ki naj bi se, kolikor le mogoče, dalje razvijal sam iz sebe. Narejenca praviloma ojačujemo s satjem s pokrito zalego ali z dodajanjem mladice. Nobeden teh dveh načinov pa za tega čebelarja ni bil uporaben, ker ni hotel slabiti niti svojih drugih družin niti ogrožati matico z dodajanjem čebel. Dodano satnico v narejenca so čebele v zgornjem delu hitro izdelale, ostali del pa so le malo potegnile. Zgradba je le počasi napredovala. Ni torej bilo nobene možnosti, da bi narejenec izdelal še nadaljnje satnice. Celih satov iz drugih družin pa čebelar takrat tudi ni mogel pogrešati. Zato je dodal drugi družini satnico, da jo izdelata. Ko jo je odvezel, je ugotovil, da je bila precej dodelana in

je imela tudi za dlan zalege. To satnico je brez čebel dobil narejenec.

Pri pregledu po desetih dneh je bila ta satnica ne le popolnoma izdelana, ampak tudi do zadnje celice zaležena. Toda ne le ta, ampak tudi najprej dodana, zraven stoječa, je bila skoro popolnoma izdelana. Čeprav je pred nekaj dnevi bilo na tej satnici le malenkost zalege, je bila sedaj na obeh straneh zaležena, in sicer nad dve tretjini; po desetih dneh je imel narejenec dva do skrajnih robov pokrita sata.

Bienenvater 1965, S. R.

Nesimetrični plodovi zaradi nezadostne opravitve. Preteklo leto 1962 je pokazalo, da je bil na neki veliki plantaži jabolčan velik del sadežev le enostransko razvit. Tako blago se slabo spravlja v denar. Prepričali so se, da se jabolka razvijajo enakomerno in dajo prvovrstne plodove le takrat, če se opravi vseh pet pestičnih brazd. To se pa zgodi le takrat, če je v času cvetenja v neposredni bližini nasada dovolj čebel, da tudi v spremenljivem vremenu opravišjo cvetove. Leta 1962 je neka plantaža dala le 10 do 20 odstotkov, ker ni bilo zadostnega praševanja, kar pomeni znatno denarno izgubo, kajti sadje, ki ni docela razvito, je slabše kakor nobeno, saj stroški obiranja močno obremenjujejo rentabilnost. Na vsak hektar nasada bi morale priti vsaj štiri močne čebelje družine, in sicer postavljene v neposredni bližini.

Bienenvater 1965, S. R.

»Vzorno« zložene skladanice slovenskih panjev sem opazoval letos v Liki. Ko sem se vozil od Knina preko Zrmanje, Malovana in Gračaca domov, sem na mnogih mestih videl naše žnidaršiče, ki so jih čebelarji pripeljali iz Slovenije. Nametali so jih kot staro šaro, skoraj nikjer jih niso zavarovali pred nepridipravi in vremenskimi neprilicami. Za silo so bile skladanice pokrite z deskami ali staro pločevino, le malo kje sem opazil strešno lepenko, s katero bi lahko zavarovali tudi krajne strani teh skladanic, da bi panji ne razpokali. Danes predstavlja vsak panj pravo dragocenost, saj je skočila njihova cena kar na 15.000 din in celo že na več. Panje je treba zavarovati in vzeti s seboj nekoliko strešne lepenke, s katero se da vse

to lepo urediti, če že nimamo zlozljivih čebelnjakov. Dobrega čebelarja sodimo tudi po tem, kako skrbi za svoje čebele na paši.

E. S.

Sladkorna raztopina s fumidilom v kantah in cisternah. Velika angleška tovarna sladkorja Ragusa Sugars Limited iz Bucksa priporoča v svojem oglasu čebelarjem različne vrste sladkorja, sladkornih pogač, testa in sladkorne raztopine. Na željo pripelje naročeno blago čebelarju na dom ali pa v čebelnjak oziroma na stojišče, kjer so čebele. Manjše količine sladkorne raztopine razvaža v posebnih kantah. Velikim čebelarstvom pa pripelje sladkorno raztopino z dodanim fumidilom kar na pasišče v posebnih avtomobilskih cisternah. Čebelarji lahko krmijo kar takoj, saj je klaja kar nared.

E. S.

Dobri gospodarji. Časopis »Delo« je prineslo dne 7. januarja 1965 tole zanimivo vest: »Deset tisoč marelic posekali — Po vrsti prepričljivih in neprepričljivih razprav je kolektiv kmetijskega posestva Doža Džerdž v Bački Topoli sklenil posekati plantažo, na kateri je bilo deset tisoč marelic, češ da je nerentabilna. Poseko so preorali, na njej pa bodo posadili koruzo. Bolj enostavno...«

Zanima nas, kaj so k temu rekli morebitni okoliški čebelarji in odgovorni kmetijski organi. Ali bodo sploh koga poklicali na odgovornost? Mogoče pa je bila tudi ta plantaža nerentabilna, ker so sadjarski strokovnjaki pozabili na čebele.

E. S.

Hibridne matice priporočajo vsi ameriški čebelarški listi. V znanem ameriškem čebelarškem listu American Bee Journal-u priporoča York Bee Company italijanske matice, ki so jih križali z drugimi troti. Take križane rođove so potem preizkušali pet let. Odlično so se izkazali in prekosili po donosu vse ostale, še celo očetni rod. Zanimiva je cena teh matic, ki jih proizvajajo kar po tekočem traku. Od ene pa do 24 matic stanejo po 1,40 dolarja, od 25 do 99 po 1,50 dolarja, od sto matic naprej pa po 1,25 dolarja. To je pa res že prava industrijska proizvodnja, saj ameriški čebelarji res nimajo časa za vzrejo matic.

E. S.

SLOVENSKI ČEBELAR 1965

AKTIVA

4715 izvodov oddanih	din 4.755.000
Mali oglasi	din 6.450
Stari letniki, prispevki itd.	din 33.438
Skupaj aktiva	din 4.792.888

STROŠKI

ŠC št.	Tisk	Klišeji	Poštnina	Ekspedit	Avt.honorar
1.	256.843	31.380	17.824	7000	70.636
2.	161.621	10.420	17.900	7000	40.632
3.	256.843	22.670	18.292	7500	56.348
4.	161.621	6.530	18.544	7500	46.010
5.	255.167	16.780	18.644	7500	66.855
6.	179.192	3.060	18.760	7500	48.917
7.	269.657	37.980	18.792	7500	69.592
8.	179.192	18.530	18.688	7500	55.952
9.	269.730	10.620	18.760	7500	87.454
10.	208.324	15.900	18.752	7500	55.619
11.	304.263	7.590	18.748*	7500	72.412
12.	321.415			7500	76.017

= 4.044.456

Mesečni honorar (neto)	212.000
Razni prispevki	115.093
Potni stroški	59.890
Uredniški honorar	192.000
Drugi stroški: nagrade, traki, motvoz, lepilo itd.	92.394

= 671.377

REZIJA

Najemnina, voda	48.600
Kurjava, razsvetljava	45.018
Poštnina ostala	32.266
Bančni stroški	95.536
Pisarniški material	71.078
Ostali upr. stroški	7.532

= 300.030

Skupaj pasiva	din 5.015.863
-------------------------	---------------

REKAPITULACIJA

Aktiva	din 4.792.888
Pasiva	din 5.015.865
Izguba	din 222.975

V Ljubljani, dne 10. marca 1964.

Nadzorni odbor

SEJA IZVRŠNEGA ODBORA ZCDS dne 22. decembra 1964

Predsednik poroča, da je po naši knjižgovodski evidenci Čebelarški muzej v Radovljici obremenjen s 155.420 din. Ta znesek izvira še iz preteklih let v zvezi z zbiranjem raznih čebelarških predmetov za muzej po prof. S. Miheliču predvsem po Štajerskem. 73 zbranih predmetov je dala Zveza 29. 7. 1958 na razstavo muzeju v Kranju, s tem da jih po zaključeni razstavi izroči čebelarškemu muzeju v Radovljici. V navedenem znesku so zajeti stroški za odkup, transport predmetov itd. Sklenili smo, naj se čebelarški muzej v Radovljici razbremeni za navedeni znesek, predsednik naj pa s Fr. Resmanom v Radovljici ugotovi, če so bili v Kranju razstavljeni predmeti v redu izročeni čebelarškemu muzeju v Radovljici.

Zveza je odkupila od podjetja »Liko«, pravnega naslednika nekdanjega podjetja Zveze »Mizarstvo Vrhnika«, za čebelarški muzej 22 različnih panjev in čebelarških predmetov. Sklenili smo, naj se, v kolikor muzej že ima kak tak predmet, odprodajo po nabavni ceni, ostali pa naj se ob prvi priložnosti pošljejo muzeju v Radovljici.

Od Biološkega inštituta Medicinske fakultete nabavljenih sedem mikroskopov so doslej prevzela čebelarška društva Radovljica, Zagorje, Postojna in Celje, in sicer vsako po en mikroskop. Zveza ima še tri mikroskope z manjšimi povečavami.

Na naše posredovanje glede vozne olajšave za skupinska potovanja naših članov po železnici nam je Zajednica jugoslovenskih železnic sporočila, da se vprašanje vseh voznih olajšav še proučuje.

Predsednik se je pri Sekretariatu za šolstvo sporazumel, da bo Sekretariat priporočil ustanavljanje čebelarških krožkov v redni objavi, ki jo pošilja na šole.

Skladu za pospeševanje založništva smo ponovno pisali, naj nam sporoči pismeno rešitev naše prošnje za finančno pomoč Slovenskemu čebelarju. Prosilili smo ga, naj nam sporoči, kako kaže glede pomoči v letu 1965.

Na pismeni predlog A. Perkvavca glede objavljanja izišle čebelarške literature v naši reviji izjavita Slavko Raič in Edi Senegačnik, da bosta skrbela za objavo nemške oziroma angleške in francoske literature. Knjižnica posluje sedaj zelo težko zaradi pretesnih prostorov. Izdaja čebelarškega koledarčka se po mnenju navzočih članov izvršnega odbora ne bi obnesla, ker je še s članarino težko.

Stane Grča nam je v pismih 7. 12. in 19. 12. 1964 predlagal nove pogoje za posojilo, ki mu ga je dala Zveza, da bi si zgradil lastni dom in potem izpraznil stanovanje, ki smo ga kupili na Cankarjevi cesti. Odbor sklene soglasno, da mu sporočimo sklep upravnega odbora z dne 22. 11. 1964, dalje da so naša sredstva po programu izčrpana, da se zaradi tega Zveza sama obrača za pomoč na oblastne organe, ker je sicer ogroženo izvrševanje njenega programa, da je delo Zveze ovirano, ker pogodba še ni izvršena in se Zveza še ni mogla vseliti v kupljene prostore, in da je v njegovem interesu, da se pogodba, ki jo je sklenil z gradbenim podjetjem »Tehnograd«, čimprej izvrši.

Predsednik prečita pismo L. Namarja z dne 5. 12. 1964, v katerem terja Zvezo za 249.406 din in 556 litrov bencina. Sklenili smo, da se nakaže L. Namarju po sodbi okrožnega sodišča v Ljubljani od 2. 2. 1962, potrjeni s sodbo Vrhovnega sodišča SRS v Ljubljani z dne 3. 7. 1962 in s sodbo Vrhovnega suda Jugoslavije z dne 31. 5. 1965 60.323 dinarjev. Obenem mu bomo pojasnili, da je s tem njegova zadeva za Zvezo zaključena.

Po 2. odstavku 9. čl. Pravilnika o podeljevanju odlikovanj plača stroške za odlikovanje praviloma podelitelj. Glede na stroške za izdelavo posameznih vrst

znakov in pisмениh diplom določi odbor plačilo stroškov za posamezne vrste odlikovanj. Za red Antona Janše I. stopnje prevzame stroške Zveza, ki edina lahko podeljuje to odlikovanje.

Za red Antona Janše II. stopnje — srebrni znak in srebrna čebelica v šatulji ter pismena diploma — se plača 5000 din. Za red Antona Janše III. stopnje — bronasti znak in bronasta čebelica ter pismena diploma — pa se plača 2000 din.

Sklenili smo, da bosta zastopala Zvezo na XX. mednarodnem čebelarškem kongresu v Bukarešti predsednik in urednik. Edi Senegačnik in S. Smrajc pripravita kalkulacijo za petdnevni izlet v Bukarešto za čebelarje-izletnike.

E. Senegačnik pripravi sporazumno in s sodelovanjem dr. Nežke Snoj čimprej utemeljitev za uvoz fumidila B za zatiranje nose mavosti. Zdravilo bomo uporabljali tudi pri vzreji matic.

Ob koncu smo sklenili, naj se barvni diapozitivi, ki jih ima Zveza, razvrstijo in dopolnijo po predavalnih temah, npr. medovite rastline, opravila pri čebelah, prevažanje itd.

Uprava ZCDS

OBČNI ZBOR ČD MARIBOR-TABOR

Dne 12. decembra 1964 so se zbrali člani ČD Maribor-Tabor pri »Novi Gorici« na svoj letni občni zbor. Udeležilo se ga je 25 članov, 4 pa so se opravičili, ker so bili službeno zadržani. Zal ni bilo med nami našega večletnega predsednika, ki je moral nenadoma v zdravniško oskrbo na Pohorje. Želimo mu skorajšnje okrevanje in čimprejšnjo vrnitev v naš krog! Zbora sta se udeležila tudi zastopnik društva tovariš Močnik in zastopnik ČD Pekre-Studenci tovariš Gajšek.

Namesto odsotnega predsednika je vodil občni zbor zbor tov. Hribar Jože, ki se je uvodoma spomnil v juniju 1964. umrle članice Julijane Verdonikove, katere spomin so počastili navzoči z enominutnim molkom.

Izčrpana poročila o delovanju družine so podali tov. tajnik Koren Karl, blagajnik Hribar Jože in gospodar Wolfgruber Lazo. Po poročilih se je razvila obširna in živahna debata, v katero so posegli tov. Hribar, Pušauer, Lazar, Kovačec, Wolfgruber in drugi. V njej smo razčistili marsikatero nejasno vprašanje. Zastopnik društva tov. Močnik je pojas-

njeval in odgovarjal na vprašanja navzočih članov ter podal nekaj nasvetov o izboljšanju čebelje paše.

Govorili smo tudi o nujnosti čebelarškega zakona, ki naj ga skuša naša Zveza čimprej uresničiti, posebno sedaj, ko imamo v Beogradu Savez pčelara, ki bi moral biti za ta zakon prav tako zainteresiran kot vsak član naše čebelarške organizacije.

Obširno debato je sprožilo tudi vprašanje o nabavi posode za med iz bele pločevine, ki ne oksidira. Zelja je lepa, žal zaenkrat še neizvedljiva, ker take pločevine ni moč dobiti v naših trgovinah. Dobro bi bilo, če bi se za to vprašanje pozanimala tudi naša Zveza, da bi končno le dobili boljša in bolj higienska spraviila za med.

Po končani razpravi o poročilih smo izvolili nov odbor, v katerem so Hribar Jože, Koren Karl, Lazar Tone, Zlender Vinko, Majerič Alojz, Wolfgruber Lazo, Pliberšek Jože, Benko Franc, Zeleznikar I. in Pušauer Štefan. Odbor se bo konstituiral na svoji prvi redni seji, kjer bomo izvolili tudi delegate.

Po izčrpnem dnevnem redu je zaključil tov. Hribar dobro uspel zbor z željo, da bi bilo prihodnje leto bolj uspešno, plodno in medeno, kar so sprejeli člani z odobravanjem.

Po zboru se je razvil ob zvokih godal naših članov prijeten družabni večer. Člani so še dolgo posedeli v prijetni družbi in »razdrli« marsikatero pametno.

Tone Lazar

NEKAJ O DELU ČEBELARSKE DRUŽINE V LJUBNEM OB SAVINJI

Malo je znanega o gornjesavinjskih čebelarjih vse od tedaj, ko je zamrla trgovina s čebelami. To pa je bilo v tistih časih, ko so naši stari čebelarji in njih očetje še čebelarili v tako priljubljenem panju — kranjiču. Takrat skoraj ni bilo kmetije v Zgornji Savinjski dolini, kjer ne bi imeli poleg ostalih poslopij tudi ličnega čebelnjaka, napolnjenega s kranjiči. Ti so bili skoraj vedno lepo poslikani. Ljudski umetniki so tu pokazali vse svoje sposobnosti.

Toda časi se spreminjajo. Usahnila je trgovina s čebelami, kranjiče so zamenjali moderni panji s premičnim satjem, večinoma so bili to žnideršiči, saj se pri nas ameriški panj že v preteklosti ni mogel uveljaviti. Moderen panj je za-

Udeleženci predavanja v Melisah pri Ljubnem v Savinjski dolini

hiteval od čebelarjev več znanja in boljše poznavanje razvoja in življenja čebelje družine. Mnogi čebelarji, vajeni primitivnega panja, so svoja čebelarstva opustili; seveda so k temu pripomogle še slabe letine in nekaj tudi čebelje bolezni.

Problemu upadanja števila čebelarstev posveča čebelarška družina Ljubno vso pozornost že od začetka svojega obstoja. Družina skuša pritegniti vse čebelarje, ki še niso člani naše organizacije, da se vključijo v organizirano delo. Ugotovili smo, da je v hudi zimi 1962/1963 padlo največ družin prav pri čebelarjih nečlanih.

Čebelarška družina Ljubno organizira vsako leto več predavanj, in sicer iz najrazličnejših področij sodobnega čebelarstva. Vsa ta predavanja organizira z namenom, da dvigne strokovno znanje svojih članov. Tako je organizirala družina 10. maja 1964 predavanje o vzreji matic. Predavanje je bilo pri čebelnjaku enega naših najstarejših čebelarjev — pri Jamniku v Melisah. Predaval je predavatelj čebelarškega društva Celje, tovariš Fegeš. Za predavanje o vzreji matic se je odločila družina zato, ker

se zavedamo pomena dobrih matic v čebelarstvu. Predavanja se je udeležilo lepo število čebelarjev, ki so z zanimanjem sledili predavatelju. Potem so se zapletli v živahno razpravljanje in z zadovoljstvom smo ugotovili, da je predavanje res doseglo svoj namen.

Po tem predavanju so načeli čebelarji sami še vprašanja z drugih področij čebelarstva, predvsem o pašnih razmerah. Čebelarji so ugotavljali, da je naš pridelek medu čedalje bolj odvisen od gozdnega medenja, kajti pri nas je vedno manj paše na travniških cveticah in to predvsem zaradi rane košnje. Razpravljali smo tudi o škropljenju sadnega drevja in drugih kmetijskih kultur. Čebelarji moramo žal ugotavljati, da nam vsako pomlad družine oslabe zaradi škropljenja, ki ga opravljajo kmetijske zadruge. O škropljenju sploh ne obveste čebelarjev, saj bi pogosto lahko škropile ob primernejšem času. Vse kaže, da se pri nas razne kmetijske organizacije, ki se neposredno ukvarjajo s sadjarstvom, vse premalo zavedajo splošnega pomena čebelarstva, ki mora danes prav tako najti svoje mesto v sodobni kmetijski proizvodnji.

Ob koncu predavanja nas je obiskal tudi tovariš Slander, ki je imel predavanje v Gornjem gradu. Nato smo priredili majhno zabavo in ob prijetni besedi v veselji družbi za kratek čas pozabil na slabe letine in pomislili na boljše čase, ko bomo tudi mi, čebelarji družine v Ljubnem, z zadovoljstvom gledali uspehe svojega nesebičnega dela.

Jože Grudnik

POSNEMAJMO ZASLUŽNE ČEBELARJE!

Dvainosemdesetletni Franc Vovk, član čebelarke družine Radovljica, je vsekakor posnemanja vreden. Rodil se je dne 14. 5. 1885 v Hraščah pri Lescah. 28 let je bil v železniški službi, nato pa leta 1957 upokojen. Od tedaj se je ves posvetil čebelarjenju.

Takole je začel čebelariti in še čebelariti: Stric mu je leta 1898 podaril dva roja, ker mu je ogrebel 50 rojev. Še isto leto jih je s stričevimi odpeljal na ajdovo pašo. Po štirih letih čebelarjenja je že prodal šest kranjičev.

Čebelariti je začel v kranjičih, saj je bil tedaj ta način čebelarjenja za gorenjske čebelarje kolikor toliko donosen. Lahko in dobro so prodali čebelarji razvite plemenjake, ko so bile deželne meje odprte za našo iskano sivko. Težke prvice so pokupili medarji že kar na ajdovih pasiščih, družinam z ostarelim satovjem in dosluženi maticami je žal v prejšnjem stoletju in tudi še prva leta tega stoletja žveplo prekrižalo nadaljnji razvoj. Izrezano medeno satovje so čebelarji ob gorki peči zmečkali v tako imenovani mentergi, da je čisti med odtekel v škafe, ostanke satovja pa so v gostih vrečah iz konopene vrvice stisnili v stiskalnicah iz močnih jesenovih hlodov. Tako dobljeni med je bil najboljši pitanec za spomlad, ker je stiskalnica stisnila iz satovja tudi cvetni prah, ki se je pomešal v med.

Toda Franc Vovk, napredni čebelar, je način čebelarjenja kaj kmalu preusmeril. Čebelariti je začel v Ambrožičevih panjih s premičnim satjem. Po Lakmajerjevih naukih je poskusil tudi v ameriškancih, ki se pa po gorenjskih krajih niso obnesli. Leta 1912 je obiskoval v Ljubljani tečaj o naprednem čebelarjenju in oprjel se je čebelarjenja v AŽ-panjih. Panje — 50 komadov — si je

napravil kar sam in še danes v njih uspešno čebelari. Do zadnjih let je stalno prevažal čebele na gozdna, akacijeva, ajdova in druga pasišča. Skrbno si je za beleževal uspehe. Tehtnico za pod panj uporablja že od leta 1912. Rad je pomagal čebelarjem z nasveti. Nekaj let je upravljal znano Kunaverjevo čebelarstvo na Selu pri Zirovnici. Tudi skupne prevoze na pasišča je organiziral, kar je bilo na vozovih kaj trudapolno delo.

Kaj zanimivi so njegovi zapiski o uspehih čebelarjenja, ki jih je vodil vse od leta 1905 do leta 1960. Kot najboljši ima označeni leti 1922, ko je dosegel povprečni donos 50 kg, v letu 1959 pa je dala najboljša družina v AŽ-panju 44 kg. Zapisano ima tudi, da je bil najboljši donos 5 kg lipove medicine na dan.

Razumljivo, da se je kot napredni čebelar takoj vključil v čebelarke organizacije in ima vse letnike Slovenskega čebelarja od leta 1912 vezane v svoji knjižnici. V slovenskega čebelarja je napisal tudi marsikaj iz svojih izkušenj in doživljanjev. Nikdar ni počival in vedno je stikal za novostmi v čebelarjenju po raznih knjigah, predavanjih in tečajih. Udeležil se je že prvega tečaja za vzrejo matic. Rad se je pogovarjal s poznanimi čebelarskimi veljaki na občnih zborih Zveze čebelarskih društev in ni nobenega zamudil. S pokojnim Strgarjem iz Bitenj, »Sprahovčevim Janezom«, sta se poznala že takrat, ko je delal Strgar še škafe in preden je začel čebelariti. Poznal se je seveda tudi z vsemi tedaj živečimi izvozniki čebel, rojev in matic, saj je tudi sam rad posegal v konkurenco.

Skrbel je za izobrazbo svojih sočebelarjev. Že leta 1947 je pripravil okoliškimi čebelarjem pri svojem čebelnjaku tečaj za vzrejo matic in pozneje še dvakrat. Kot referent za vzrejo matic pri svojem čebelarskem društvu je vodil plemenilno postajo in to tri leta na Pokljuki in dve leti v dolini Drage. Postaje je obiskoval večinoma peš, četudi že 70-letnik. Točno

statistiko o vzrejevalcih in odstotkih oploditve hrani še danes za ves čas od leta 1947 do 1952. Obiskovali so ga razni čebelarji strokovnjaki, domači in tudi inozemci: dva Angleža, en Francoz, en Poljak in več Avstrijcev. Brez njegove matice ni odšel nihče.

Kot odbornik in referent za vzrejo matic se je stalno udeleževal mesečnih odborovih sej društva in jih vedno poživljal s svojimi bogatimi nasveti. Že dvakrat je obiskoval tečaj za čebelarje preglednike. Prav tako pa je kot strokovnjak sodeloval pri kuhi voska in izdelavi satnic.

Ob ustanovitvi čebelarkega muzeja v letu 1958 je prvi poklonil čebelarke stari, ki jih še vedno zbira. Kot tak je vsakakor zaslužil odlikovanje Antona Janše II. stopnje, ki mu ga je ob 80-letnici izročilo čebelarstvo društvo. Že prej pa ga je za zasluge odlikovalo s plaketo.

Modro je zaključil razgovor: »Narava že poskrbi, da nobeno drevo ne zraste do neba, pa tudi noben čebelar ne postane bogataš. Pri skrbnem čebelarjenju pa muhe le primaknejo k skromni železničarski pokojnici.«

Ob tako lepem življenjskem jubileju čestita tovarišu Vovku tudi Zveza čebelarstev Slovenije v imenu vseh slovenskih čebelarjev.

Posnemanja vreden je tudi ugledni član CD Radovljica Ivan Šetinc, rojen 1880, štajerske dežele sin. Na Jesenicah se je zaposlil leta 1907. Najprej so ga navdušile planine in gorski velikani okrog Jesenic. Postal je delaven član Planinskega društva in bil 15 let njegov predsednik. Njegov zvesti član pa je še danes, o čemer naj priča tudi tale dohodek: Ko je Planinsko društvo Jesenice leta 1962 praznovalo 50-letnico otvoritve koč na Tičarici na Vršču, se je udeležil proslave tudi 82-letni Šetinc z ostalimi soustanovitelji. Zanimivo je, da je znašala starost šestih udeležencev ustanoviteljev 47 let.

Velikemu ljubitelju narave je bila blizu tudi ljubezen do čebel. Njegov stari oče je bil čebelar in tudi sosed v njegovi rojstni vasi. K njemu je kot otrok rad zahajal in ob rojenju je tolkel na koso, ko je bil roj v zraku. Taka je bila tedaj navada. Zelo mu je ugajal med, ki ga je dobil za opravljeno delo. Osnovne nauke o čebelarstvu je dobil pri sosedu, ki se je rad pogovarjal o

čebelah, njihovem življenju, delu in koristih.

Ko se je na Jesenicah usidral kot upravnik Bratovske skladnice tedanje KID, se je začel zanimati za čebelarstvo. Leta 1925 je dobil dva kranjiča, s katerima je začel čebelariti, in postopoma se je povzpел do naprednega čebelarja.

Seveda se je takoj vključil v takratno po prvi svetovni vojni močno okrnjeno čebelarstvo podružnico na Jesenicah. Obiskoval je predavanja tedanjega referenta za čebelarstvo Jožeta Okorna, Avgusta Bukovca in drugih. Navezal je takoj tudi stike z ostalimi okoliškimi čebelarji, zlasti s pokojnim Janom Strgarjem, Žumrom in drugimi. Kot agilen planinec je postal tudi agilen član čebelarstevskih organizacij in jim ostal zvest do današnjih dni. S sodelavci je predvsem dvignil članstvo v svoji čebelarstveni podružnici od 8 na 33 ter tako zbral skoro vse čebelarje v okolišu v družini, ki še danes slovi kot najbolj delavna v društvu.

Zelo hitro se je razvijal in že leta 1927 je razstavljal na Ljubljanskem velesejmu in bil odlikovan s srebrno kolajno za med. Ob branju tuje in domače literature, s predavanji in s praktičnim delom se je povzpел do naprednega čebelarja prevaževalca, vzrejevalca matic in končno do predavatelja na sestankih čebelarstevskih družin. Vselej je na svojih predavanjih poudarjal, da sta red in čistoča predpogoj zdravega čebelarjenja. To se je zrcalilo tudi v njegovem čebelnjaku. Se pred osmimi leti si je omislil 18 povsem novih AZ-panjev, da je bil

pogled na čebelnjak enoten in delo enostavnejše.

Seveda je bil ves čas svojega čebelarjenja tudi zvest član organizacije in do nedavnega tudi predsednik ali tajnik čebelarke družine in odbornik čebelarkega društva. Njegovo tajniško delo je bilo vzorno. Ta lepa lastnost je prešla zdaj na novega tajnika jeseniške čebelarke družine.

Posebna njegova odlika, ki naj bi se oprijela slehernega čebelarja, pa je bilo vestno opravljanje prevzetih obveznosti. Po sili razmer se je moral leta 1948 kot upokojenec umakniti z Jesenic v Planino pod Golico in šele leta 1962 mu je uspelo, da se je vrnil na Jesenice. Ves ta čas je bil odbornik CD v Radovljici, katerega upravni odbor je imel vsako prvo nedeljo v mesecu sejo v Radovljici. Še pred peto uro se je moral odpraviti na pešpot do Jesenic, da je pravočasno prišel k seji. In to ga ni motilo, tudi ko je bil 80 let star. Prišel je vedno s tehtnimi predlogi, zlasti k sejam okrajnega odbora za zatiranje čebeljih bolezni. Bil je točen kot le malokdo. Prav zato je tudi prejel odlikovanje Antona Janše II. stopnje, ki mu ga je izročilo čebelarško društvo Radovljica.

Tovariš Šetinc naj bo vsem našim čebelarjem, zlasti pa mlajši generaciji, svetel zgled požrtvovalnega in nesebičnega čebelarkega delavca. Želimo mu, da bi še mnogo let ostal med nami in s svojo kleno besedo vzpodbujal naše čebelarje. Svojo globoko hvaležnost pa mu izkažimo s tem, da se bomo ravnali po njegovih besedah in se še bolj oklenili naše organizacije, katere zvesti in vzorni član je tovariš Šetinc še danes.

CD Radovljica

J. Škerlj

NEKAJ O NAJSTAREJSEM ČEBELARJU NA GORNJEM KRASU

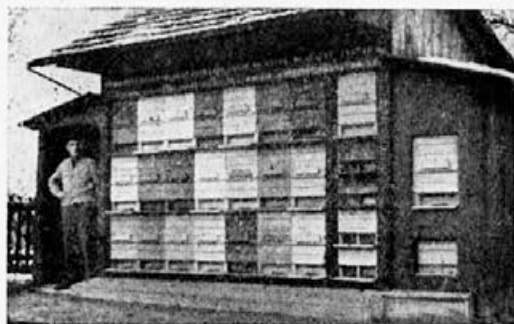
V Vogljah pri Repentabru živi Rudolf Ravbar (p.d. Oštirjev), star 82 let. Naš Rudolf čebelari že 64 let. Čebelariti je začel v kranjičih kot vsi takratni čebelarji, ker tukaj sploh ni bilo drugih vrst panjev. Ko pa so prišli AŽ-panji, si jih je takoj nabavil in postal napreden čebelar.

Leta 1902 so mu čebele pomrle. Takoj spomladi si je nabavil dva kranjiča, ki sta bila tisto leto na ajdovi paši do kraja polna. Takrat so sejali ljudje mnogo ajde, ki je tudi vsako leto medila in napolnila panje.

Ker je bil pri hiši kamnolom, ki ga imajo še danes, je bilo malo več ovenkac kot drugod. Med prvimi na Krasu je imel kolo in z njim se je vozil okoli in obiskoval čebelarje. Nekoč je kupil zelo dolg naseljen kranjič, ki ga je jeseni izpraznil, prežagal na dvoje in tako naredil iz njega dva. Pripeljal ga je domov na kolesu. Tako si je množil čebelice, do katerih je imel veliko veselje in ljubezen. Še sedaj vozi čebele na gozdno pašo v okolico Postojne. Prav rad jih potem obiskuje s svojim pridnim vnukom Radkom, ki ga je že naučil čebelariti.

Kaj drži našega čebelarja Rudolfa ponkoncu čilega in zdravega toliko let? Vsak dan zaužije eno do dve žlici medu, ki je znano zdravilo in okrepi telesu. In še nekaj! Vsak dan popije tudi kak kozarček terana, ki ga tudi priporočajo zdravniki starejšim in oslabelem ljudem.

Tov. Ravbarju želimo, da bi ostal na jesen svojega življenja še vedno tako čil in zdrav ob čebelah, medu in — teranu.

Vzorno urejen čebelnjak za 24 AŽ-panjev

VLADIMIR MREVLJE

V nedeljo 11. oktobra leta 1964 smo pokopali Vladimirja Mrevljeta na pokopališču v Dornberku. Čebelarska družina Sempeter pri Novi Gorici je izgubila z njim zaslužnega člana in odličnega sodelavca. Pokojni Vladimir se je rodil na Taboru 2. januarja leta 1904. Osnovno šolo je obiskoval v Dornberku. Med vojno je bil v odredu »Speciale« interniran na Sardiniji. Po vojni je bil prvi predsednik kmetijske zadruge v Dornberku. Čebelaril je iz veselja in ljubezni do čebel. Bil je umen kmetovalec in velik ljubitelj narave. Kot dolgoletni tajnik družine je mnogo storil za napredek čebelarstva in tovarštva med nami čebelarji, zato ga bomo zares težko pogrešali.

Na dan pogreba smo si ogledali tudi njegov čebelnjak. Vremé je bilo čudovito: jesenska narava je občila z vso svojo krasoto ta prelepi del slovenske zemlje. Vas Tabor leži na razvalinah starega gradu. Na njih stoji tudi Mrevljetoova hiša. Če smo hoteli priti do čebelnjaka, smo morali skozi klet. V njej smo občudovali velike sode, ki so bili polni najboljšega vipavskega vina. V jesenskem soncu se je svetilo Gradišče, kjer je pel »goriški slavček« Simon Gregorčič, in zares prelepa je bila ta dan vsa Spodnja Vipavska dolina, kot da bi se hotela še sama posloviti od svojega zvestega sina. Na prisojni legi okrog čebelnjaka je cvetelo ogromno križantem, ki jih je bil posadil blagi pokojnik — za svoje slovo.

Množica, ki ga je spremljala na zadnji poti, je pričala o Vladimirjevi priljubljenosti. Na grobu sem mu spregovoril kot predsednik družine in njegov prijatelj. Ljudje so jokali za Vladimirjem, ki ni poznal sovraštva, marveč samo delo in ljubezen. Izgubili smo odličnega čebelarja, tovariša, narodnega vzgojitelja in velikega narodnjaka. Slava mu!

Ivan Kranjc

FRANC ROBIČ

Dne 17. julija 1964 nas je po krajši boleznii za vedno zapustil priljubljeni posestnik in čebelar v Srednjem vrhu nad Kranjsko goro Franc Robič, po domače Kocjan. Rodil se je 21. septembra leta 1891. Na njegovem gorskem kmečkem posestvu prehaja čebelarstvo že desetletja iz roda v rod. Franc je že kot otrok vzljudil čebele in dolga leta čebelaril skupaj z očetom. Po očetovi smrti pa je za tiste čase čebelaril v večjem obsegu s kranjčiji. Ko so pri nas vpeljali AZ-panj, se ga je Robič takoj oprijel. Ta novi panj pa mu zaradi gora ni ustrezal. Zlasti pri prevažanju so se pokazale težave. Omislil si je svojevrsten panj v višini dveh kranjčev s premičnim satjem na devet satnikov. Ta panj je predelil v sredini v matično rešetko tako, da je bilo spredaj plodišče, zadaj pa medišče. Tako sestavljeni panji so mu nadomestili žnidersiče in v njih je čebelaril do svoje smrti. Z njimi je bil zadovoljen, saj so ustrezali gorski paši.

Robič je bil družaben in ustrezljiv. Kdorkoli se je zatekel k njemu po pomoč, mu je ustregel. Posebno čebelarji prevaževalci se ga bodo spominjali, saj je pri prevažanju čebel na pašo vedno skrbel za primerno zabavo. To je bilo še takrat, ko so prevažali čebele z vozovi in je šlo vse bolj počasi kot danes.

Robič je bil zvest član naše čebelarske organizacije. Kakor je sam z ljubeznijo čebelaril, tako je vzgojil tudi svojega sina Franca v vzornega čebelarja, ki je sedaj na kmetiji njegov naslednik. Gotovo bo prav tako uspešno čebelaril.

Kako je bil pokojni spoštovan med svojimi sosedi in prijatelji, je pokazalo številno spremstvo na njegovi zadnji poti. Vsi čebelarji v Zgornji savski dolini ga bomo ohranili v najlepšem spominu.

Čebelarska družina Kranjska gora

ANTON PAJNIC

Že drugič je bela žena posegla s svojo koščeno roko v vrste ustanoviteljev čebelarstva Ribnica. Od 51 članov ustanoviteljev je čebelarstvo Ribnica v pičlem letu svojega obstoja izgubilo že dva svoja napredna in vneta člana.

Dne 24. avgusta 1964, samo en dan pred prvo obletnico društva, je umrl za srčno kapjo ustanoviteljni član Anton Pajnič iz Jurjevce št. 34. Rodil se je 4. oktobra 1906 in se izučil čevljarске obrti. Takoj po osvoboditvi leta 1946 je nabavil nekaj čebeljih družin in začel ob marljivem branju čebelarске literature moderno čebelariti. Pri tem je močno vzljubil čebelice, ki so mu postale vzor tudi pri njegovem življenjskem delu in poklicu.

Kaj kmalu je uvidel, da se mora čebelarstvo tudi v naši dolini čvrsto organizirati. Zato je postal nad vse vnet organizator in pristaš ustanovitve čebelarскеga društva v Ribnici. V tem pa je za čebelarstvo ribniške doline največji pomen in zasluga Antona Pajniča, čigar spomin bo vedno živel med ribniškimi čebelarji.

Fr. Levstek

VIKTOR VODOPIVEC

Goriški čebelarji smo v nedeljo 6. decembra leta 1964 pokopali zaslužnega in naprednega čebelarja na pokopališču v Zaloščah. Umril je Viktor Vodopivec, uslužbenec na železniški postaji Branik.

Pokojni Viktor se je rodil 20. septembra 1919 v Zaloščah pri Dornberku. Po končani osnovni šoli se je izučil obrti. Mlad je moral v italijansko vojsko. Bil je v Grčiji in v Afriki, od tam pa je prišel prostovoljno v NOV. Od Splita preko Gospiča in Ogulina je v hudih bojih prišel do Primorske. Po demobilizaciji je šel v železniško službo, kjer je zaradi svoje prizadevnosti in nadarjenosti zelo hitro napredoval. Služboval je kot vlakovski odpravnik v Bosni, Hrvaški in

Istri in po raznih postajah Slovenskega Primorja. V prostem času je čebelaril in mnogo delal. Zgradil si je lep dom, dobesedno sam. Bil je mojster za vsako delo. Miru ni poznal in počitka zanj ni bilo. Rahlo zdravje in veliki naporji so ga spravili v prerani grob. Primorski čebelarji smo z njim izgubili umnega čebelarja in dobrega prijatelja, trije nedorasli otroci in soproga pa dobrega očeta in zvestega moža.

Na domu sem ob krsti spregovoril kot predsednik družine in povedal nekaj besed v slovo. Ljudje so jokali ob pogledu na osirotele otročičke, ki jih je pokojni Viktor tako zelo ljubil.

Ivan Kranjc

IVAN DOVJAK

Neizprosna smrt je dne 28. novembra 1964 iztrgala iz naših vrst Ivana Dovjaka, dolgoletnega člana čebelarске družine Ljubljana. Bil je star 68 let.

Rodil se je v številni družini v Razorih blizu Dobrove pri Ljubljani. Zivel pa je pozneje z

družino v Šiški, kjer si je postavil svoj lastni dom. Delaven kot je bil, je delal v več podjetjih, nazadnje je bil upokojen kot pismonoša. Počitka pa tudi potem, ko ga je bil tako potreben, ni poznal. Večkrat je govoril: »Zdaj ni čas za to, bom že v grobu počival.«

Cebele je vzljubil pred 35 leti in jih pozneje s čebelarskimi tovariši redno prevažal na različne paše. Čebelaril je z 20 AŽ-panji. Zelo rad je prebiral Čebelarja, na katerega je bil naročen od začetka čebelarjenja. Pri čebelicah pa je redno našel prijetno razvedrilo po napornem delu. Ljubil jih je tako, da je še tik pred smrtjo neprestano spraševal, če so v redu zazimljene. Bil je tudi odličen sadjar in marsikak sadovnjak v okolici so negovale njegove pridne roke.

Tako je preminil »Matijevčkov Johan«, skromen, marljiv in skrben kot čebelica za svojo družino, odločen v boju za napredne ideale, predvsem pa — poštenjak. Takšnega bomo tudi ohranili v trajnem spominu.

Čebelarška družina Ljubljana
K. A.

POROČILO ZA DECEMBER 1964

December je bil izredno topel, posebno v prvi in srednji mesečni dekadi. Šele proti koncu tretje dekade se je vreme spremenilo in je začelo tudi v nižinskih krajih snežiti. Snežna odeja je pokrila vse opazovalne postaje. Povprečna najnižja temperatura je bila 1,5° C.

Opazovalnici Breg-Tržič in Svibnik-Črnomelj poročata, da je bilo skoraj ves mesec megleno in vlažno vreme, ki najbrž ni koristilo čebelam.

Čebele so se spreletele dvakrat samo v Selnici ob Dravi, enkrat pa v Malj Polani-Lendavi in v Svibniku-Črnomlju. Pri drugih enajstih opazovalnicah ni bilo izleta.

Čebele so porabile zelo malo hrane, povprečno 58 dekagramov. Zima je bila doslej ugodna za prezimovanje, zato niso nikjer opazili kakih neugodnih posledic. Upajmo, da bodo čebele dobro prezimile.

Kraj opazovalnice	Donos ali poraba v			Skupno pridobil ali porabil dkg	Srednja mesečna toplotina °C	Dnevi			Sončni sij v urah
	I.	II.	III.			izletni	deževni	s snežno odejo	
	mesečni tretjini dkg								
Breg-Tržič	— 10	— 10	— 10	— 30	— 1,0	—	8	12	56
Dražgoše—Sk. Loka . . .	— 20	— 20	— 10	— 50	— 1,8	—	5	26	50
Zerovnica—Postojna . . .	— 15	—	— 5	— 20	—	—	10	24	54
Rogatec	— 10	— 20	— 10	— 40	— 0,1	—	6	4	10
Lovrenc na Pohorju . . .	— 15	— 10	— 25	— 50	— 0,2	—	4	22	41
Selnica ob Dravi	— 12	— 8	— 6	— 26	— 4,0	2	15	18	27
Lovrenc na Drav. polju	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cezanjevci—Ljutomer . .	— 30	— 20	— 30	— 80	— 0,3	—	9	10	17
Bučkovci—Videm ob Ščavnici	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Prosenjakovci—M. Sobota	— 10	— 10	— 10	— 30	— 2,9	—	4	7	10
M. Polana—Lendava . . .	— 50	— 60	— 40	— 150	— 2,7	1	2	6	4
Svibnik—Črnomelj	— 20	— 25	— 15	— 60	— 1,0	1	8	19	17
Iška vas	— 10	— 10	— 10	— 30	— 1,0	—	11	14	20
Škofije pri Kopru	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pušča—Bistra	— 40	— 40	— 50	— 130	— 1,9	—	9	11	9
Povpreček	—	—	—	— 58,0	—	—	—	—	—

VSEM ČEBELARSKIM DRUŠTVOM

Naprošamo vas, da nam sporočite do 20. februarja t.l. koliko komadov kartotečnih kartonov naj vam pošljemo za ureditev čebelarstva kartoteke. Kot osnovo za izračun potrebne količine kartonov vzemite po tri komade za vsako čebelarstvo, organizirano, neorganizirano, tako individualno kakor tudi družbeno in za vsak šolski krožek. En komad bo ostal pri čebelarski družini. Čebelarska društva bodo izpolnila kartone v dvojniku in odstopila kopijo Zvezi. Navodila za izpolnjevanje kartoteke in obrazca, na katerega boste vpisali potrebne podatke, ki jih boste nato prenašali v kartotečne liste, vam pošljemo skupaj s kartotečnimi kartoni. V kolikor kako društvo nima čebelarskih družin kot npr. CD Zagorje, naroči samo po dva komada za vsako čebelarstvo. Kartoteko prejmete brezplačno. Uprava ZČDS

TAJNIKE IN PREDSEDNIKE

čebelarskih družin in društev prosimo, naj nam sporoče imena tistih članov, ki so odpovali naš list, v samem seznamu ali posebej z dopisnico. **Ne zadostuje samo izpuščanje imen takih članov.**

Uprava

IZLET NA KONGRES V BUKARESTO

Doslej se je prijavilo 40 čebelarjev. Vožnja z brzdovlakom tja in nazaj stane okrog 25.000 dinarjev. Prijave še vedno sprejemamo.

Uprava

ZVEZA IMA V ZALOGI

stare letnike Slovenskega čebelarja, ki jih oddaja po nižani ceni, in sicer:

nevezani letnik 1949	100 din
nevezane letnike 1950, 1951 in 1954 po	200 din
nevezana letnika 1956, 1957 po	400 din
Sodobno čebelarstvo I. del	2.000 din
Sodobno čebelarstvo II. del	3.500 din
Razglednice panjskih končnic	50 din
Razglednice v originalnem ovitku — 10 kom	500 din
Načrta stalnih in zlozljivih čebelnjakov od	50—100 din

Pri večjem odkupu imajo člani, družine in društva popust.

SODELAVCE

Slovenskega čebelarja naprošamo, da nam pošljejo obenem s prispevkom za naš list tudi številko svojega žiro računa pri komunalni banki. Če jim pa tega po veljavni odredbi zveznega sekretarja za finance ni treba imeti, naj prilože vsakemu prispevku takole izjavo: »Izjava. Od 1. januarja tega leta pa do danes nisem imel skupaj s tem prejemkom din (navesti naslov in znesek prejema) toliko dohodkov, da bi bili presegli 100.000 dinarjev in bi bil zaradi njih moral odpreti žiro račun. Zato ga nisem dolžan odpreti. (Lastnoročni podpis avtorja prispevka).«

Uprava
Slovenskega čebelarja

V TISKOVNI SKLAD

Slovenskega čebelarja so nadalje darovali: M. Kovač, Gerovo, 500 din, neimenovani iz Radovljice 2000 din, CD Lendava 500 din, Pavel Pivk iz Zirov 1000 dinarjev, Jože Habič iz Ljubljane 350 din, neimenovani iz Ljubljane 1000 din in Jaka Babnik iz Ljubljane 5000 din. Vsem darovalcem se iskreno zahvaljujemo!

ČEBELARSKO DRUŠTVO RADOVLJICA

bo imelo svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 28. februarja ob 8.30 dopoldne v veliki sejni dvorani skupščine občine Radovljica. Vljudno vabimo vse člane, dobrodošli pa so tudi nečlani.

Odbor

ČEBELARSKO DRUŠTVO LITIJA

vabi vse čebelarje člane in nečlane s področja občine Litija na svoj redni letni občni zbor, ki bo v nedeljo, 14. februarja v gostilni Lindner v Litiji. Začetek ob 8. uri. Pridite!

Odbor

PRODAM

okrog 500 kg prvovrstnega in garantirano zdravega kostanjevca za spomladansko krmiljenje na zalego. Cena po dogovoru. Čebelarji dobe lahko tudi manjše količine. Naslov v upravi lista.